

Selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa

Koskela, Heidi; Mäkelä, Kristiina

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa

Koskela, Heidi; Mäkelä, Kristiina
Palvelujen tuottaminen ja
johtaminen
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2010

Koskela, Heidi & Mäkelä, Kristiina

Selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa

Vuosi 2010 Sivumäärä 71

Tämän opinnäytetyön aiheena oli Nuuksion ja sen lähialueiden opastetarpeen selvitys, joka on osa Metsähallituksen Löydä Nuuksio - hanketta. Hankkeessa on tarkoitus parantaa kansallispuiston retkeilyreittien kestävyyttä ja esteettömyyttä. Tarkoituksena on myös tehdä retkeilijöitä ohjaavat portit ja opasteet reiteille, jotka johtavat kansallispuiston yhteyteen 2012 rakennettavaan Suomen luontoa esittelevään palvelukeskukseen (Nuuksio-keskus Solvallassa).

Työ oli tutkielmatyyppinen ja tavoitteena oli tehdä kyselytutkimus yhteistyössä Metsähallituksen kanssa, toteuttaa tutkimus valituissa kohteissa onnistuneesti, tämän jälkeen analysoida kerätty aineisto ja raportoida tulokset Metsähallitukselle. Työ rakentuu teoreettisesta ja tutkimuksellisesta osuudesta. Teoriaosuudessa kerrotaan Nuuksion alueesta sekä opasteteoriaa. Käytännön osuus koostuu kyselytutkimuksen toteutuksesta ja tulosten esittelystä.

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kohteessa tehtävä kontrolloitu, informoitu kysely, jossa käytettiin 6-sivuista lomaketta. Lomakkeen kysymykset olivat sekä asteikkoihin perustuvia että monivalintakysymyksiä, lisäksi oli neljä avointa kysymystä. Selvityksen aineisto syötettiin SPSS - ohjelmistoon. Tutkimusaineistoa tarkasteltiin laskemalla vastausten frekvenssi- ja prosenttijakaumia sekä kuvaamalla tuloksia graafisesti ja ristiintaulukoiden avulla. Vastaukset kerättiin kesällä 2010 toukokuusta elokuuhun ulottuvalla ajanjaksolla. Metsähallituksen yhteyshenkilölle Aino von Boehm:lle toimitettiin SPSS- analyysiohjelmaan viedyt vastaukset.

Kyselyssä haluttiin selvittää minkälaisia opasteita kävijät haluavat Nuuksioon ja missä tilanteissa niitä tarvitaan. Tuloksia tarkasteltiin paikallisten asukkaiden, muiden kotimaisten vastaajien, ulkomaisten vastaajien sekä kaikkien vastaajien ryhmän kesken ja niitä verrattiin toisiinsa. Selvityksessä saatuja tuloksia Metsähallitus aikoo käyttää palvelukeskukseen (Nuuksio-keskus) suuntautuvien ulkoilureittien lähtöporttien sekä niihin liitettävien infotaulujen ja karttojen suunnittelussa. Selvityksen tulokset kertovat vastaajien mieltymyksistä opasteiden sisällön ja ulkoasun suhteen. Lisäksi selvityksen tuloksista käy ilmi millä alueilla nykyisessä opastuksessa on puutteita.

Selvityksen perusteella voidaan todeta muun muassa, että pääteiden varsille tulisi lisätä opasteita Nuuksion kansallispuistoon ja sen eri ulkoilualueille. Opasteita kaivattiin myös englanninkielisinä. Kuvakysymysten avulla saatiin selville, että ihmiset suosivat selkeitä, helpotajuisia, muutamia päävärejä käyttäviä opasteita, mutta opasteita ja merkkejä ei saisi naulata puiden kylkiin.

Asiasanat Nuuksio, kansallispuisto, opaste, viitta, reitit, luontokeskus

Koskela, Heidi & Mäkelä, Kristiina

Need of Guidance in the Nuuksio National Park

Year	2010	Pages	71
------	------	-------	----

This thesis studies the need of guidance in the Nuuksio National Park as a part of Metsähallitus Discover Nuuksio - project. The objective of the project is to improve the accessibility and durability of hiking routes in the Nuuksio National Park and the nearby areas. The purpose of the project is also to produce gates and signposts to guide hikers on the trails to the Visitor Centre which will be built by 2012 in Nuuksio to introduce the Finnish nature.

A questionnaire was drawn up in co-operation with Metsähallitus, to carry out the research in the selected areas successfully. The results were then analyzed and reported to Metsähallitus. The thesis consists of a theoretical and a research section. The theoretical section includes information about the Nuuksio area and signposts. The research part depicts the process of planning and executing the questionnaire. It also summarizes the results.

The questionnaire was a six-page controlled, informed questionnaire. The questions were both scale based and multiple choice questions. There were also four open questions in the questionnaire. The material was analyzed by using the SPSS - programme. The research material was examined by calculating the frequency- and percentage distribution and by presenting the results graphically and with cross tabulation. The research material was collected in the summer of 2010 from May to August. The results obtained from SPSS were delivered to the contact person in Metsähallitus.

The purpose of the questionnaire was to find out what kind of signposts the visitors would like to have in Nuuksio and when they would be needed. The results were compared between groups of local visitors, other domestic respondents, foreign respondents and the total of all respondents. The results will be used by Metsähallitus while planning where to locate the starting points of the outdoor trails in the Nuuksio Centre. Information boards and maps will also base on these results that depict the preferences of the contents and appearances of the guideposts as given by the respondents. They also reveal areas with insufficient guidance.

According to the results of this project the signposts in the Nuuksio National Park and its various outdoor areas should be added in the vicinity of the main roads. All the guidance and signposts should also be in English. The questions about picture alternatives revealed that people prefer explicit and simple signposts with primary colours. Signposts should not be nailed on trees.

Key words Nuuksio, national park, guidepost, sign, routes, nature centre

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Työn tausta.....	6
1.2	Tarkoitus ja tavoite.....	7
2	Nuukio.....	9
3	Opasteista	11
4	Tutkimuksen kulku.....	13
4.1	Tutkimuksen suunnittelu.....	14
4.2	Kysely.....	16
4.3	Aineiston keruu	17
4.4	Aineiston analyysimenetelmät	19
5	Tutkimuksen luotettavuus.....	19
6	Tulosten esittely	20
6.1	Vastaajien taustatiedot	20
6.2	Kysymysten tarkastelu kohderyhmittäin	25
6.2.1	Ovatko seuraavat paikat sinulle tuttuja?	25
6.2.2	Minun oli helppo löytää?.....	30
6.2.3	Millä alueella Nuukion kansallispuistossa on puutteellinen viitoitus?	31
6.2.4	Oletko eksynyt Nuukion kansallispuistossa?.....	32
6.2.5	Millä Nuukion alueella olet eksynyt?	33
6.2.6	Valitse alla olevista 4 opasteesta mielestäsi selkein?	33
6.2.7	Valitse alla olevista 4 reittimerkistä mielestäsi selkein?	34
6.2.8	Olisiko tärkeää, että opasteissa lukisi lisäksi reitin nimi?	35
6.2.9	Olisiko tärkeää, että opasteet lukisivat myös englanniksi?.....	35
6.2.10	Valitse alla olevista 4 opastetaulusta mielestäsi selkein?.....	35
6.2.11	Valitse alla olevista 4 lähtöportista miellyttävin?	36
6.2.12	Olisiko tärkeää, että seuraavat olisi ilmoitettu infotaululla?	37
6.2.13	Millaisissa tilanteissa olisi tärkeää olla opasteita ja viittoja?	41
6.2.14	Miten tiheästi tulisi opasteita poluilla olla?	45
7	Yhteenveto ja johtopäätökset	47
	Lähteet	52
	Kuvat	54
	Kuviot	54
	Taulukot	55
	Liitteet.....	57

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on tutkielmatyyppinen ja siinä selvitetään fyysisten opasteiden tarvetta Nuuksion kansallispuistossa. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on suorittaa tarveselvitys kotimaisten ja kansainvälisten asiakkaiden sekä paikallisten asukkaiden opastetarpeesta Nuuksion järviylängön alueella, johon kuuluu Nuuksion kansallispuiston lisäksi kaupunkien ja kuntien hallinnoimia ulkoilualueita. Tutkimus on osa laajempaa Löydä Nuuksio - hanketta, joka on Metsähallituksen käynnistämä, osittain EU:n Aluekehitysrahaston rahoittama kehittämishanke. Toimeksiantaja on Metsähallitus. Tämä tutkimus sekä hankkeen loppuvaiheessa toteutettava jatkotutkimus (fyysisten opasteiden onnistumis selvitys) ovat osa Löydä Nuuksio -hankkeen vaikuttavuuden arviointia. (Von Boehm. 2010).

Metsähallitus on perustettu vuonna 1859. Se on luonnonvara-alan palveluja tuottava toimija, jonka asiakaskunta ulottuu kansalaisista suuryrityksiin. Metsähallituksen toiminta perustuu valtion maa- ja vesialueisiin. (Tervetuloa Metsähallituksen verkkopalveluun 2009.)

Nuuksion kansallispuisto on yksi Suomen 35 kansallispuistosta. Kansallispuistot ovat suuria luonnonsuojelualueita, jotka ovat luontotyypeiltään monipuolisia. Niiden luonto on erityistä sekä arvokasta ja tästä syystä ne ovat avoimia kaikille. Kansallispuistoissa voi nauttia ympäröivästä luonnosta ja eläimistöstä sekä retkeillä ja tämän helpottamiseksi niihin on usein rakennettu helposti seurattavia merkittyjä reittejä. Kansallispuistojen yhteydessä on usein luontokeskuksia, joissa voi tarkemmin tutustua kansallispuistoon ja esim. sen historiaan. (Kansallispuistot 2009, Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme 2010).

Nuuksion kansallispuistossa sekä muissa kansallispuistoissa voi virkistyä ja nauttia luonnonrauhasta, kuitenkin vahingoittamatta luontoa toiminnallaan sekä noudattamalla puistojen järjestyssääntöjä, jotka kumoavat jokamiehen oikeudet. Järjestyssääntöihin kannattaakin tutustua etukäteen ennen kansallispuistoon menoa. Joitakin yleisiä periaatteita kuitenkin on, kuten esimerkiksi marjoja ja sieniä saa poimia, saa kalastaa ja pilkkiä, alueella saa liikkua omin voimin mutta metsästä ei saa. Puistoissa on erilaisia luontopolkuja ja joissakin on myös telttailupaikkoja sekä tulenteoalueita. (Rautio & Partanen 2003, 8.)

1.1 Työn tausta

Tämä opinnäytetyö on osa Metsähallituksen Löydä Nuuksio - hanketta. Metsähallituksen hankkeen tarkoituksena on vahvistaa Etelä-Suomen EAKR ohjelman toimilinja 4:n tarkoittamaa Suomen pääkaupunkiseudun alueellista kilpailukykyä. Tämä tehdään parantamalla urbaanin alueen reunalla olevan maakuntakaavan mukaisen valtakunnallisesti merkittävän luontokohteen Nuuksion kansallispuiston ja sen läheisyyteen kehitettävän kansainvälisesti merkittävän palvelukeskuksen (työnimi Nuuksiokeskus) näkyvyyttä,

saavutettavuutta ja kestävyttä. Hanke liittyy myös kestävä elinympäristön kehittämiseen pääkaupunkiseudun asukkaille ja heidän hyvinvointinsa edistämiseen. Hankkeen avulla vahvistetaan lisäksi pääkaupunkiseudun luonto- ja kongressimatkailun palveluverkoston toimintaympäristöä lisäämällä seudun yhden strategisen kehittämiskohteen näkyvyyttä ja saavutettavuutta. (Loven 2010.)

Hankkeen tuottama sähköinen informaatio mahdollistaa palveluinformaation saavutettavuuden ja varmistaa palvelujen suunnitelmallisen käyttömahdollisuuden. Opasteiden ja viestien vaikuttavuuden selvitys edistää niiden edelleen kehittämistä ja hankkeen tuottamia menettelytapoja soveltaa muissa vastaavan tyyppisissä kansainvälisen luontomatkailun ja virkistyskäytön kohteissa. (Loven 2010.) Löydä Nuuksio -hankkeessa on tarkoitus parantaa kansallispuiston retkeilyreittien ja esteettömyyttä. Tarkoituksena on myös tehdä retkeilijöitä ohjaavat portit ja opasteet reiteille, jotka johtavat kansallispuiston yhteyteen rakennettavaan Suomen luontoa esittelevään palvelukeskukseen. Opasteet sijoitetaan myös tärkeimmille liikenneväylille. (Löydä Nuuksio -hanke parantaa kansallispuiston palveluita 2009.)

Hankkeen tuloksilla pyritään kehittämään asiakasvirran ohjausta, minkä toivotaan lisäävän asiakastyytyväisyyttä. Tämä palvelee elinkeinotoiminnan kehittämistä ja pääkaupunkiseudun väestön hyvinvointia. Hankkeen tuloksia käyttää vuosittain n. 200 000 Nuuksio -keskuksen asiakasta ja n. 600 000 Nuuksion kansallispuistossa tai sen läheisillä metsäisillä virkistysalueilla vierailevaa päiväretkeilijää. Myös paikallisyhteisö saa hankkeesta hyötyä. (Loven 2010.)

Hankkeen tuloksilla on tarkoitus aikaansaada myönteisiä vaikutuksia ympäristöön. Hankkeen tuloksilla tuotetut opasteet pyrkivät kanavoimaan asiakasvirtaa kestäville kulkuväylille, reittien kunnostukset parantavat maaston fyysistä ja ekologista kestävyttä. Selkeät opasteet ja palveluinformaatio lisäävät Nuuksio-keskuksen ja kansallispuiston palveluiden tasapuolista saatavuutta. Opasteiden ja reittien materiaaleina käytetään osittain kierrätysraaka-ainetta. Paikallisyhteisön ja vetovoimakohteiden asiakkaiden välisten konfliktien toivotaan samalla vähenevän. (Loven 2010.)

1.2 Tarkoitus ja tavoite

Toimiva opastus on olennaista uuden luontokeskuksen asiakkaille niin maastossa kuin verkossakin. Selkeät opasteet maastossa ohjaavat kävijää haluttuun kohteeseen ja antavat tarvittavaa tietoa. Opasteita ovat esimerkiksi infotaulut ja kartat sekä viitat ja erilaiset reittimerkinnot poluilla. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa ja saada kävijöiltä tietoa ja palautetta kehitystarpeista. Selvityksessä saatuja tuloksia Metsähallitus aikoo käyttää palvelukeskukseen (Nuuksio-keskus)

suuntautuvien ulkoilureittien lähtöporttien sekä niihin liitettävien infotaulujen ja karttojen suunnittelussa (Liite 7). (Von Boehm 2010.) Eli tarkoituksena on selvittää, millaisia muutoksia Nuuksiossa retkeilevät

haluaisivat nykyisiin opasteisiin ja haluaisivatko he uudenlaisia opasteita tai yhdenmukaisen ulkonäön Helsingin kaupungin ulkoilualueiden ja Nuuksion kansallispuiston opasteille. Tavoitteena on tehdä kyselytutkimus valituissa kohteissa kyselylomakkeen avulla (lomake tehdään yhteistyössä Metsähallituksen sekä toisen Nuuksion kansallispuistoon liittyvän opinnäytetyöntekijän Mirva Markkilan kanssa) ja raportoida tulokset Metsähallitukselle. Metsähallitus on antanut tätä tutkimusta varten tavoitemäärät käyttäjärhmittäin: paikalliset asukkaat, kotimaiset asiakkaat sekä kansainväliset asiakkaat. Paikallisia asukkaita tulisi tavoittaa 35, kotimaisia asiakkaita 100 ja kansainvälisiä asiakkaita 35. Työn tavoitteena on kerätä pyydetty määrät kyselylomakkeita ja tämän jälkeen analysoida saadut tulokset Metsähallitukselle SPSS- analyysiohjelmaa käyttäen.

2 Nuukio

Työn toimintaympäristö on Nuuksion kansallispuisto ja sitä ympäröivät ulkoilualueet. Tässä työssä Nuuksiolla tarkoitetaan kansallispuistoa ja sitä ympäröiviä ulkoilualueita. Nuukio sijaitsee Etelä-Suomessa Uudellamaalla kolmen kunnan, Espoon, Vihdin ja Kirkkonummen alueella (kuva 1). Nuuksion kansallispuiston alue on perustettu vuonna 1994. Kansallispuiston pinta-ala on 45 km². Nuuksion ydinalueiden suojelu on Metsähallituksen vastuulla. Metsähallitus laati Nuuksion kansallispuistolle vuonna 2003 hoito- ja käyttösuunnitelman, joka valmistui vuonna 2006. (Leivo 2003,207; Metsähallitus 2006). Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa on määritelty käytön vyöhykkeet sekä luontotyyppien ja lajiston suojelun periaatteet. Suunnitelmassa on määritelty myös palvelurakenteiden määrä ja sijainti. (Metsähallitus 2006.) Hoito- ja käyttösuunnitelman pohjalta Metsähallitus antaa kansallispuiston järjestyssäännöt. (Leivo 2003, 207 - 208). Metsähallitus pyrkii kehittämään Nuuksion aluetta ulkoilualueena erilaisilla hankkeilla. Aluetta kehitetään, koska retkeilijät sekä ulkoilijat ovat lisääntyneet alueella ja kävijöille halutaan lisää monipuolisia palveluita. (Leivo 2003, 208.)

Kuva 1: Nuuksion kansallispuiston sijainti

Keskeisimpiä kehittämisalueita olisivat Nuuksiossa Luukkaan, Salmen, Pirttimäen ja Solvallon ympäristöt, joissa olisi ulkoilijoille erilaisia palveluja. Näitä alueita kehittämällä suurin osa kansallispuiston alueesta jäisi ulkoiluosaksi. (Leivo 2003, 215.) Nuuksion alueella on paljon erilaisia reittejä, mutta reitit ovat suurimmaksi osaksi liian lyhyitä useiden päivien kestävään vaellukseen. Alueella on myös paikkoja, joissa reitit ovat menneet umpeen. (Leivo 2003, 173.)

Luontopolut ovat yleensä 1 - 6 kilometriä pitkiä, retkeilyreittien matkat taas ovat 2 - 3 km, 5 - 10 km tai 10 - 15 km pitkiä. (Verhe, Ruti & Suomen Invalidien Urheiluliitto 2007, 46).

Nuuksiossa merkittyjen reittien pituudet vaihtelevat muutamasta kilometristä kymmeneen kilometriin. Kansallispuistossa on Haukkalammen alueella kolme rengasreittiä, sekä vuonna 2010 valmistunut Klassarinkierros kansallispuiston länsilaidalla. (Nuuksion luonto 2009, Leivo 2003, 173.) Nuuksion kansallispuistossa kaikki rengasreitit on merkitty puiden kylkiin erivärisillä puuneliöillä ja reitit on myös merkitty karttaan samalla värillä kuin luonnossa, kuten alla olevasta kartasta (kuva 2) voi todeta. Rengasreiteistä lyhyin eli Punarinnankierros on kaksi kilometriä pitkä ja merkitty punaisella neliöllä. Haukankierros on neljä kilometriä ja merkitty sinisellä neliöllä. Korpinkierros on seitsemän kilometriä pitkä ja merkitty keltaisella neliöllä. Haukkalammelta lähtee myös luontopolku Nahkiaispolku, joka on kaksi kilometriä pitkä ja merkitty käpymärkein. Muita reittejä ovat muun muassa Takalan polku, joka on puolitoista kilometriä pitkä sekä Reitti 2000, joka on 110 kilometriä pitkä ja kulkee Nuuksion alueen läpi. Nuuksiossa on myös eripituisia siirtymätaipaleita, jotka kulkevat eri alueilta toisille (kansallispuistosta Helsingin kaupungin ulkoilualueille), esim. Haukkalampi - Salmi (11,2 km). (Nuuksion luonto 2009, Leivo 2003, 173.)

Kuva 2: Nuksion kansallispuisto alueen kartta

Leivon mukaan (2003, 173) Nuksion kävijät ovat toivoneet lisää merkittyjä reittejä. Nuksioon avattiin toukokuussa 2010 uusi rengasreitti nimeltään Klassarinkierros, jonka lähtöpisteenä toimii hotelli Elohoivin piha-alue. Klassarinkierros sijaitsee kokonaan Vihdin alueella ja on ensimmäinen rengasreitti kansallispuiston länsiosassa. Klassarinkierros on merkitty violeteilla neliöillä ja karttaan samanvärisellä viivalla. (Luoteis-Uusimaa 2010, 6.)

3 Opasteista

Opasteet antavat tietoa ulkoilu- ja liikunta-alueista, ohjaavat ihmisiä ulkoilupoluilla ja auttavat heitä löytämään reittien aloituspisteet, polut ja retkeilypalvelut niiden varrella (mm. nuotiopaikat ja telttailualueet). Opasteet ovat kylttejä, joihin on kirjoitettu kohteiden nimet ja/tai lisätty symbolikuvioita. Kylttien lisäksi voidaan käyttää kartta- ja infotauluja, esitteitä, kohokuvakarttoja ja havaintokuvia. (Verhe ym. 2007, 7.) Erilaiset liikennemerkit, nimikyltit, viitat ja osoitenumerot ohjaavat ulkoilu- ja liikuntareiteille. Ulkoilualueen aloitus-

tai infopisteelle saavuttaessa tulisi siellä olla opastauluja, joissa kerrotaan millainen kohde on kyseessä ja mitä toimintoja siellä on. Opastustauluissa on ulkoilualan kartta, jossa esitellään reitit ja erilaiset kohteet ja niitä kuvaavat symbolit. Asiakkaita neuvotaan julkaisemalla opastauluissa tiedotuksia ulkoilualueesta ja rajoituksista reittien käytössä, joita voivat olla mm. luonnonsuojelualueet, rauhoitusajat, polkujen kulkukelpoisuus tai -kelvottomuus eri vuodenaikoina ja maanomistusolot. Opastauluissa tulisi myös ilmoittaa alueen yllä- ja kunnossapidosta vastuussa oleva taho. Opasteet ja viitat ohjaavat asiakkaat halutuille reiteille ja niissä ilmoitetaan etäisyysmerkinnät sekä esimerkiksi liikkumismuotoa kuvaavat symbolit ja ulkoilualan palveluiden symbolit. Ulkoilualan sisääntuloväyliin sijoitetaan eri alueiden nimikyltit ja symbolimerkinnät ja varsinaiset polut merkitään reittiopastein. Reittien vaikeusaste voidaan kertoa värisymboleilla. Erittäin helppokulkuinen reitti merkitään vihreällä ympyrällä, helppo reitti sinisellä ympyrällä, keskivaativa punaisella neliöllä ja musta kolmio kuvaa vaativaa reittiä. Tähtimerkinnällä kuvataan reittien palveluvarustuksen tasoa. Arvosteluasteikko on yhdestä kolmeen, yhden ollessa vähäinen palvelutaso ja kolmen ollessa hyvä palvelutaso. (Verhe ym. 2007, 7 - 8.) Nämä reittien vaatuvuustasoa ja palvelutasoa kuvaavat merkit ja värit ovat Verheen ym. mukaan suositeltavia merkintätapoja. Näitä merkitsemistapoja ei kuitenkaan ole käytetty Nuuksion kansallispuistossa.

Mietittäessä minkälaiset opasteet tulisi hankkia tulee myös miettiä, missä ulkoilureitti sijaitsee ja millainen alueen luonne on. Esimerkiksi luontoreiteille sopivat puusta tehdyt opasteet, toisaalta vihreästä maisemasta erottuu paremmin kirkkaanvärinen opaste. Minkälaiset opasteet valitaankaan, tulisi niiden olla yhdenmukaisia ja reittien varrella yhtenäisesti. Opasteet sijoitetaan polkujen ulkopuolelle, paikkaan josta ne on vaivatonta havaita ja helppo lukea. Opasteiden paras lukukorkeus on 1,15 - 1,6 metriä. Polkujen yläpuolella olevien opasteiden alareunan tulee olla vähintään 2,4 metrin korkeudella. Koneellisesti huollettavalla polulla korkeuden tulee olla 3 metriä. Opasteissa käytetään tarpeeksi suurta tekstikokoa. Opastustekstien tulee olla selkeitä ja niitä täydennetään symboleilla. Reitit, polut ja ulkoilukohteet nimetään helppolukuisesti ja yhtenäisesti kaikkiin kyltteihin, karttoihin ja kohdeviitoitukseen. Osan opasteista tulisi olla tunnusteltavia näkörajoitteisia varten, joko koho- tai syvennyskuvioisina. Tämän lisäksi voidaan käyttää sokeiden pistekirjoitusta. (Verhe ym. 2007, 9.) Opastetekstien tulee erottua selkeästi taustastaan. Tummallalla kyltillä käytetään vaaleaa tekstiä ja vaalealla pohjalla tummaa tekstiä. Luontopoluille puiset opastekyltit ovat erittäin asianmukaiset, mutta ne eivät välttämättä erotu ympäristöstään riittävästi. Luonto- ja kohdeopasteita voidaan käyttää ulkoilureiteillä ja poluilla, sillä ne täydentävät luontokokemusta. Kohdeopasteissa voidaan kertoa mm. alueen eläimistöä ja kasvillisuudesta sekä niihin voidaan liittää kuvia ja näkörajoitteisia varten tunnusteltavat opasteet. Kohdeopasteet voivat esimerkiksi olla A4- ja A3 - kokoisia muovipinnoitteisia tauluja. (Verhe ym. 2007, 10.)

Reittien helppokulkuisuus merkitään helpoimmasta vaikeimmin kuljettaviin väreillä (sininen, punainen ja musta) ja symboleilla (ympyrä, neliö ja kolmio). Erittäin helppokulkuiset ja esteettömät reitit merkitään pyörätuolisymbolilla. (Verhe ym. 2007, 45 - 46). Ulkoilureitit ovat kulkuväyliä, joita pitkin voidaan kulkea jalan, mahdollisuuksien mukaan pyörätuolilla, pyöräillen ja talvella hiihtäen. Ne on merkitty opastein ja tienviitoin maastoon ja ymmärrettävästi kartoille. Ulkoilualueella olevien reittien tulisi olla tyypeiltään erilaisia sekä asteittain piteneviä. Rengasreitiverkosto on useimmissa paikoissa käytössä sillä se on johdonmukainen ja selkeästi seurattavissa. Kaikki rengasreitit alkavat ja loppuvat samaan paikkaan. Lähtöpaikalla kerrotaan kunkin reitin tyyppi ja kuinka helppokulkuinen se on. (Verhe ym. 2007, 45 - 46.) Eri reitit tulee merkitä selkeästi ja toisistaan erottuvasti opastauluihin. Opastauluista tulee ilmetä myös reittien pituudet, vaikeusasteet, niillä sijaitsevat tauko- ja näköalapaikat, reiteillä tarvittava varustelutaso sekä liikkumiskiellot alueella. Reittien varrella tulee myös olla opastavia viittoja sekä mahdollisesti myös kohde- ja luonto-opasteita. (Verhe ym. 2007, 48 - 49, 51.)

Opastuspisteiden ja -keskuksien tulisi sijaita lähellä ulkoilureittien lähtöpaikkoja. Opastuspiste on varustelutasoltaan vaatimattomampi ja usein osan vuodesta vailla henkilökuntaa. Opastuspisteissä tulisi ainakin olla esitteillä alueen kartta ja ohjeet luonnossa liikkumiseen sekä hätätilanteiden varalle. Opastuskeskuksissa esitellään laajemmin ulkoilualueen luontoa ja harrastusmahdollisuuksia esimerkiksi vaihtuvien tai pysyvien näyttelyiden avulla. Keskuksissa on wc -tilat sekä mahdollisesti myös kahviloita tai muita sen tyyppisiä palveluita. Tulevaisuudessa nähtäisiin opastuskeskusten laajenevan retkeilykeskuksiksi, joissa saisi paljon kattavammin opastusta ja palvelua mm. harrastusvälineiden ja varusteiden hankinnassa ja huollossa, liikkumiseen maastossa sekä ulkoilu- ja pukeutumisvarusteita. (Verhe ym. 2007, 5)

4 Tutkimuksen kulku

Tässä kappaleessa kerrotaan, kuinka kyselytutkimus tehtiin. Seuraavista tekstiosista selviävät ne keinot, joilla kyselytutkimukseen päädyttiin, miksi tiettyjä menetelmiä ja valintoja tehtiin, miten kysely kohteissa tehtiin ja miten saatu aineisto analysoitiin.

Tutkimusmenetelmien kuvaaminen on tutkimuksen onnistumisen kannalta erittäin tärkeää. Jotta tutkimus ja sen tuottamat tulokset olisivat luotettavia, täytyy tutkimusvälineistö kuvata täsmällisesti. Kuten Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara toteavat (2007, 255 - 256), kaikki tutkimuksen menetelmät on selostettava seikkaperäisesti jotta tutkimuksella on minkäänlaista validiteettia. Holopaisen, Tenhusen ja Vuorisen (2004, 14.) mukaan tutkimuksilla pyritään tunnistamaan jokin ongelma tai löytämään ratkaisu ongelmaan. He

myös toteavat, että tilastotietoja voidaan joko kerätä itse, mikä vaatii huolellista valmistautumista, tai hankkia valmiista tietolähteistä.

4.1 Tutkimuksen suunnittelu

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opastetarvetta Nuuksiossa: minkälaisia muutoksia eri käyttäjäryhmät haluaisivat nykyisiin opasteisiin, haluaisivatko he uudenlaisia opasteita jne. Tutkimuskohteena olivat sekä Nuuksion kansallispuiston käyttäjät että sen ympärillä sijaitsevien Helsingin kaupungin ulkoilualueiden käyttäjät.

Metsähallituksen toimeksiannossa mahdolliset otantamenetelmät ja otos oli jo määritelty valmiiksi. Metsähallitus esitti mahdollisiksi aineistonkeruumenetelmiksi lomakekyselyä kuvakorttihaastattelua, havainnointia ja ääneen ajattelua kartan ja sanelimen kanssa.

Otantamenetelmät jaetaan kahteen ryhmään, todennäköisyyteen perustuviin ja harkintaan perustuviin menetelmiin. Todennäköisyyteen perustuvassa menetelmässä tuloksena syntyy otos ja harkintaan perustuvassa syntyy näyte. Holopaisen, Tenhusen ja Vuorisen (2004, 14 - 15.) mukaan eri otantamenetelmien tunteminen on tärkeää, koska tulokset saattavat olla virheellisiä. Opinnäytetyöprosessin alussa puntaroitiin pitkään, mitä Metsähallituksen ehdottamia otantamenetelmiä tulotaisiin käyttämään selvityksessä. Kyselylomakkeen käyttö mahdollistaa standardoidun aineiston keräystavan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 188.) Kyselylomakkeen käyttöä pääasiallisena aineiston keruutapana puolsivat myös sen mahdollisuudet saada ja kerätä suuri määrä vastauksia. Perusteellisesti suunniteltuna kyselylomakkeet voidaan nopeasti tallentaa sekä analysoida. Kyselylomakkeen käyttö tutkimuksessa ei ole kuitenkaan vailla haittoja. Vastaajat eivät välttämättä suhtaudu kyselyyn sen vaatimalla vakavuudella eivätkä he välttämättä ymmärrä kysymyksiä tai oikeanlaista vastaustapaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Perinteisten tutkimusmenetelmien rinnalla haluttiin käyttää palvelumuotoilun suunnitteluprosessin menetelmiä, esimerkkinä kuvakorttihaastattelua. Suunnittelun edetessä kuvakorttihaastattelusta luovuttiin vastausajan lyhentämiseksi. Kuvakortti-idea ei kuitenkaan haluttu jättää käyttämättä ja kyselylomakkeeseen sisällytettiin neljä kysymystä, joissa oli neljä eri kuvavaihtoehtoa, joista vastaaja sai valita selkeimmän tai miellyttävimmän.

Otoksen määrät ja käyttäjäryhmät oli myös määritelty jo valmiiksi: kotimaisilta asiakkailta haluttiin 100 vastausta, kansainvälisiltä asiakkailta 35 vastausta ja paikallisilta asukkailta myös 35 vastausta. Toimeksiantajan mukaan paikalliseksi asukkaaksi määriteltiin muun muassa " . . . asuu Nuuksiossa esimerkiksi Brobackassa, Nummelassa tai Veikkolassa." Nuuksiossa asuvat paikalliset rajattiin omaksi ryhmäkseen, koska heille Nuuksio on lähiulkoilu ja -retkeilykohde lähellä kotia ja ulkoilemaan lähdetään kotoa useimmiten jalan tai pyörällä.

(Von Boehm 2010.) Tässä tutkimuksessa paikallisiksi asukkaiksi määriteltiin henkilöt jotka asuvat seuraavilla paikkakunnilla (sijaitsevat joko Nuuksion alueella tai sen välittömässä läheisyydessä): Vanha - Nuuksio (Brobacka), Siikajärvi (Espoo/ Kirkkonummi), Lakisto, Kunnarla, Oittaa, Karhusuo, Vihti, Nummela, Bodom, Nurmijärvi, Kirkkonummi, Niipperi, Lahnus. Toimeksiannossa olleet ehdotukset kohderyhmiksi olivat seuraavat: Paikalliset, ryhmät ulkoilija/retkeilijä (asuu lähialueella, Hki, Espoo, Kirkkonummi, Vihti, Vantaa) ja matkailija (asuu kauempana) yhdistettiin ryhmäksi muut kotimaiset matkailijat. Kolmanneksi ryhmäksi valittiin toimeksiannon mukaan ulkomaalaiset matkailijat. Tutkimukseen muiksi muuttujiksi valittiin asuinkunta, kotimaa, äidinkieli, syntymävuosi, sukupuoli, työstatus, sosiaalinen tilanne (perheolosuhteet), onko liikkeellä yksin vai ryhmässä ja onko liikkeellä pienten lasten kanssa. Tutkimuksen suorituspaikat sovittiin yhdessä keskusteluissa toimeksiantajan kanssa. Tutkimus tehtiin Nuuksion kansallispuistossa Haukkalammen, Kattilan, Elohoivin ja Siikaniemen alueilla sekä kansallispuiston ulkopuolelta Siikarannassa ja Helsingin kaupungin ulkoilualueilla Pirttimäessä ja Salmessa. Mirva Markkila keräsi lisäksi tietoja Oittaaan ja Luukkaan ulkoilualueilla. "Paikallisia vastaajia tavoitetaan esim. Veikkolasta, Brobackan kylästä ja Siikarannasta. Ulkoilijoita/retkeilijöitä tavoitetaan esim. Solvallon pihasta, Haukkalammelta, Kattilasta, Pirttimäeltä ja Salmesta. Ulkomaalaisia asiakkaita tavoitetaan ainakin Haukkalammelta. Olennaista on saada tavoitemäärät vastauksia kustakin ryhmästä." (Von Boehm 2010.)

Havainnointia ja ääneen ajattelua käytettiin hyväksi kyselylomakkeen muotoa ja sisältöä suunniteltaessa. Ennen kyselylomakkeen tekoa tutustuttiin toimintaympäristöön. Tutustumiskerroiksi tehtiin suunnitelmat siitä, mitkä näiden kertojen tavoitteet ja tarkoitukset olisivat (Liite 3). Valitsimme kaksi päivää, jolloin tutustuimme Nuuksion ja sen lähiulkoilualueiden opastemerkkeihin. Näillä kahdella kerralla saatuja tuloksia käytettiin kyselylomakkeen tekemisessä. Toimintaympäristöön tutustuttiin, jotta saataisiin kunnollinen kuva siitä, minkälaisia opasteita kansallispuiston alueella on tällä hetkellä. Tällä tavoin oli helpompi lähteä suunnittelemaan kysymyksiä kyselylomakkeeseen.

Ensimmäisen kerran kävimme Nuuksion kansallispuistossa havainnoimassa 16.4.2010. Mennessämme Haukkalammelle huomasimme, että opasteet parkkipaikalle sekä parkkipaikoilta infopisteelle olivat puutteelliset. Infopisteeltä lähdimme Haukankierros -nimiselle reitille, joka oli mielestämme selkeästi merkitty. Haukankierros -reittiä oli helppo ja selkeä seurata, koska merkkejä oli sopivin välimatkoin niin, että merkin kohdalla näki aina seuraavan. Ensimmäisen havainnointikerran jälkeen totesimme seuraavaa: opastettuja rengasreittejä oli helppo ja selkeä seurata, mutta infopisteen läheisyydessä sijaitsevalle parkkipaikalle ei ollut opasteita eikä myöskään isolta parkkipaikalta ollut merkitty lyhintä ja selkeää reittiä infopisteeseen. Toisen käynnin Nuuksion kansallispuiston alueelle teimme 7.5.2010 Kävimme havainnoimassa Elohoivin, Siikarannan, Siikaniemen ja Kattilan

ulkoilualueita ja -reittejä. Tutkimme näissä paikoissa pysäköintialueiden opasteita ja infotauluja. Kävimme myös Pirttimäen ja Salmen ulkoilualueilla tekemässä vertailua niiden opasteisiin. Tällä kerralla saimme kuvamateriaalia lomakkeeseemme. Osallistuvaa havainnointia käytimme myös kun meitä pyydettiin lähtemään mukaan oppaiksi Nuuksioon Puolasta tulleelle ryhmälle. Menimme Haukkalammelle ja kiersimme Punarinnan kierroksen ryhmän kanssa. Retken lopuksi teimme ryhmän jäsenille muutamia kysymyksiä liittyen opasteisiin ja käytimme vastauksia kyselylomakkeen viimeistelyyn. Kysyimme heiltä muun muassa opasteiden informatiivisuudesta, jolloin suurimmaksi puutteeksi osoittautui se, että opasteita ei ollut lainkaan englanniksi. Päätimme lisätä lomakkeeseen yhden kysymyksen tästä aiheesta.

4.2 Kysely

”Vaikka tutkimuksen aihe on tärkein vastaamiseen vaikuttava seikka, voidaan myös lomakkeen laadinnalla ja kysymysten tarkalla suunnittelulla tehostaa tutkimuksen onnistumista.” (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 194.)

Yleisemmin käytetyt kysymysmuodot kyselylomakkeessa ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset ja asteikkoihin perustuva kysymystyyppi. Avoimessa kysymyksessä vastaajalla on tyhjä tila vastausta varten. Monivalintakysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja voi valita mieleisensä. Annettujen vastausvaihtoehtojen jälkeen voidaan laittaa myös avoin tyhjä kohta, johon vastaaja voi itse laittaa oman mielipiteensä, jos edellä olevista vaihtoehdoista ei sitä löytynyt. Asteikkoihin perustuvassa kysymystyyppissä on erilaisia väittämiä, joista vastaaja valitsee itseensä sopivan väittämän. (Hirsjärvi ym. 2007, 194.) Kyselylomakkeen kysymykset olivat suurimmaksi osaksi sekä monivalintakysymyksiä että asteikkoihin perustuvia, koska lomakkeella haluttiin selvittää, missä vastaajien kokemuksen mukaan on puutteellinen opastus sekä minkä tyyppisiä opasteita kävijät haluavat Nuuksion kansallispuistoon.

Kyselylomakkeen laadinnassa tulee muistaa, että sen ulkoasun ja sisällön tulee olla selkeä ja ymmärrettävä. Kyselylomakkeessa olisi parempi käyttää rajattuja kysymyksiä kuin yleisellä tasolla olevia, koska niihin sisältyy enemmän tulkinnan mahdollisuuksia. Kysymysten tulisi olla myös suhteellisen lyhyitä, koska niitä on helpompi ymmärtää kuin pitkiä kysymyksiä. Kyselylomakkeen teossa olisi hyvä välttää kaksoismerkityksiä sisältäviä kysymyksiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 197.)

Metsähallituksen kävijätutkimuksessakin on kerrottu, miten kysymysten järjestyksellä ja asettelulla on suuri merkitys lomakkeen ymmärrettävyyden kannalta. Lomakkeen alkuun on syytä laittaa aiheeseen johdatteleva ja helposti vastattava kysymys, jolla herätetään

vastaajan mielenkiinto. Vastaajan taustatietoja koskevat kysymykset kannattaa jättää lomakkeen loppuun, koska vastaajien on mielekkäämpää täyttää ne viimeiseksi. Vastaajalle on miellyttävämpää, jos hänen ei tarvitse ensitöikseen kertoa henkilökohtaisesta elämästään. (Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Diksaite, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O.I. & Wallsten, P. 2009, 67.)

Luontoalueiden tutkimuksiin käyvät parhaiten kohteessa tehtävä kysely tai postikysely. Opastetarpeen selvittämiseksi tässä tutkimuksessa päädyttiin laatimaan kohteessa tehtävä kysely. Kun käytetään kohteessa täytettäviä kyselylomakkeita, niitä voidaan kerätä parhaassa tapauksessa suuri määrä nopeasti. Kynnys osallistua tämän kaltaiseen aineiston keräämiseen on vastaajille matalampi kuin esim. haastattelussa, sillä lomaketta itsenäisesti täyttäessä vastaaja voi täyttää sitä omaan tahtiinsa ja myös vastaukset ovat usein suoria ja vapaamuotoisempia. Huonoja puolia tämän kaltaisessa kyselyssä ovat epämääräiset tai vain osittain täytetyt lomakkeet. Kohteessa täytettävä kyselylomake ei saisi olla 4 - 5 sivua pidempi, sillä tällöin vastaajia on vaikea saada täyttämään lomaketta tai se täytetään osittain, esimerkiksi vain niiltä osin mitkä itsestä ovat tärkeimpiä tai kiinnostavia. (Kajala ym. 2009, 55.)

Tutkimusta suunniteltaessa päätettiin tehdä yhteistyötä opiskelija Mirva Markkilan kanssa, joka teki selvitystä luontokeskuksen sähköisten informaatiopalveluiden kysynnästä Nuuksiossa. Ehdotus yhdistää tämän tutkimuksen ja Markkilan kyselylomakkeet tuli esiin Nuuksioon liittyvissä opinnäytetyökokouksissa, joissa olivat paikalla niin ohjaajat kuin selvityksen tilaajakin. Lomakkeesta tuli aluksi niin pitkä, että tuskin kukaan vastaajista olisi sitä ajatuksella jaksanut lukea tai täyttää. Lukuisien muokkauksien jälkeen lomakkeesta tuli kuusisivuinen. Lomakkeessa oli alussa vastaajalle täyttöohjeet, sitten 3,5 sivua kysymyksiä opastetarpeesta Nuuksiossa, sen jälkeen 1,5 sivua kysymyksiä sähköisistä informaatiopalveluista ja lopuksi viimeinen puolikas sivu oli molemmille tekijöille yhteinen sivu, jossa kysyttiin vastaajan taustatiedot (Liite 2). Sen jälkeen koko kyselylomake käännettiin englanniksi ulkomaisia vastaajia varten. Opinnäytetyön tekijät saivat kääntämiseen apua mm. aiemmin tehdystä Nuuksion kävijätutkimuksesta.

4.3 Aineiston keruu

Metsähallituksen kävijätutkimusoppaasta sovellettiin ohjeita tähän tutkimukseen. Metsähallituksen kävijätutkimusoppaassa kerrottiin, että tutkimuksen yhteydessä tulisi koota niin sanottu suunnittelukansio, josta selviäisi muun muassa kaikkien osapuolten tehtävät, aikataulut ja otantajärjestelyt. Kävijätutkimusoppaassa kehoitettiin valitsemaan keruupäivät satunnaisesti etukäteen. (Kajala ym. 2009, 56 - 65.) Tutkimusta varten koottiin suunnittelukansio, jossa oli keräysaikataulu sekä määritelty päivittäinen otosarvio.

Keräyspäivät oli valittu satunnaisesti etukäteen. Tutkimuksen etenemistä ja seurantaan varten pidettiin tutkimuspäiväkirjaa (Liite 6), johon kirjattiin joka keräyspäivältä paikka, ajankohta, vastanneiden lukumäärä sekä päivän aikana esiin tulleita muita seikkoja.

Kyselylomakkeen valmistuttua sitä käytiin testaamassa lauantaina 29.5.2010 Hotelli Elohovilta lähtevällä uudella merkityllä reitillä. Metsähallituksesta ilmoitettiin, että Vihti-seura tekisi retken sinä päivänä ja se olisi hyvä tilaisuus testata kyselylomaketta. Yhteyshenkilömme Aino von Boehm kertoi seuran jäsenille Metsähallituksen toimista Nuuksiossa sekä Vihdin kunnan alueella, kansallispuiston länsiosassa sijaitsevasta uudesta rengasreitistä. Esittelyjen jälkeen osa seuran jäsenistä lähti tutustumaan 4 kilometriä pitkään Klassarinkierros - reittiin. Tältä onnistuneelta testikerralta saatiin 10 täytettyä lomaketta. Lomakkeeseen ei tullut minkäänlaisia korjausehdotuksia, joten kyselylomakkeiden jakaminen aloitettiin Nuuksiossa 1.6. (Liite 1). Kun kyselylomakkeen lopullinen muoto oli lyöty lukkoon, numeroitiin suomenkieliset lomakkeet 1 - 150 ja englanninkieliset 201 - 240 ja lomakkeet jaettiin kerääjien kesken seuraavasti: tämän opinnäytetyön tekijöille lomakkeet 1 - 60, 121 - 150 ja 201 - 220 ja Markkilalle vastaavasti lomakkeet 61 - 120 ja 221 - 240.

Aineistoa kerättiin kesä-, heinä- ja elokuun aikana eri puolilla Nuuksiota. Opinnäytetyön tekijöille annettiin vapaat kädet päättää, millä alueilla kyselyiden kerääminen toteutettaisiin, kunhan ne kattaisivat riittävästi Nuuksion kansallispuiston ja sen lähialueet. Keräyspaikoiksi valittiin Nuuksion kansallispuiston alueella Elohoivi, Kattila, Siikaniemi ja Haukkalampi sekä Nuuksiossa sijaitsevat Solvalla ja Siikaranta. Metsähallituksen suosituksesta valittiin vertailukohteiksi myös Helsingin kaupungin ulkoilualueista Bodomjärven luoteispuolella sijaitseva Pirttimäen ulkoilualue sekä Nuuksion pohjoisosassa sijaitsevan Salmen ulkoilualue. Metsähallituksen kävijätutkimusoppaassa kerrottiin, minkälaisiin paikkoihin aineistonkeruupisteet kannattaa sijoittaa. Tällaisia paikkoja ovat muun muassa pysäköintialueet ja levähdysalueet. (Kajala ym. 2009, 65). Tässä tutkimuksessa keräyspaikat sijoitettiin usein pysäköintialueille, koska siellä tavoitettiin helposti suurin osa potentiaalisista vastaajista. Haukkalammella keräyspiste oli luontotuvan läheisyydessä olevalla levähdyspaikalla, jonka läpi kuljettiin rengasreittien aloituspaikoille. Alue koettiin parhaimmaksi paikaksi Haukkalammella, koska suurin osa ihmisistä kulki siitä ohi ja siinä heillä oli mahdollisuus istua pöydän äärellä ja täyttää lomake kaikessa rauhassa.

Aineistoa kerätessä otoksen määrä riippui paljon paikasta ja päivästä, myös vuorokaudenajalla oli vaikutusta. Aino Von Boehm kertoi, että viikonloppuisin tavoitetaan parhaiten ulkoilijoita ja arki-iltoina tavoitetaan paremmin paikallisia asukkaita. Lomakkeet jaettiin kolmen keräilijän kesken ja keräyspaikoista päätettiin yhdessä. Tarkoituksena oli käydä noin kolme kertaa viikossa jakamassa lomakkeita eri paikoissa, niistä kaksi oli arkena ja yksi viikonloppuna. Jokainen keräilijä kävi henkilökohtaisesti paikan päällä jakamassa

lomakkeita. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara kutsuvat tällaista keräystapaa informoiduksi kyselyksi. Heidän mukaansa jakaja voi samalla kertoa tutkimuksen tarkoituksesta ja vastata mahdollisiin kysymyksiin. (2007, 191 – 192.) Vastaajat saivat rauhassa vastata lomakkeeseen ja heillä oli mahdollisuus kysyä lomakkeen täyttämiseen liittyviä kysymyksiä. Vastaajilla oli myös halutessaan mahdollisuus ottaa lomake mukaansa, vastata siihen myöhemmin ja palauttaa lomake heille annetussa kirjekuussa.

4.4 Aineiston analyysimenetelmät

Tämän tutkimuksen aineisto koostuu numeerisista arvoista, joten tulosten analysointi tehtiin SPSS Inc.:n SPSS - ohjelmistolla (Statistical Package for Social Sciences). SPSS - ohjelmisto on tilastollinen analyysiohjelmisto, joka sisältää erilaisia tilastollisia menetelmiä ja analysointimahdollisuuksia. (Holopainen, Tenhunen ja Vuorinen 2004, 13).

Havaintoja tarvitaan sopiva määrä tilastolliseen aineiston tarkasteluun, jotta aineistosta voidaan laskea tunnuslukuja. Tässä tutkimuksessa tutkimusaineistoa tarkasteltiin laskemalla frekvenssejä (vastausten lukumäärä) ja prosentteja, graafisella kuvaamisella (pylväsdiagrammit) ja ristiintaulukoinnilla. Aineiston sopivaan määrään on olemassa sääntö, jonka mukaan koko aineiston kohtuullinen otoksen vähimmäiskoko on 100 ja alaotoksen vähimmäiskoko on 50. (Kajala 2009, 58.) Tässä tutkimuksessa aineistoa eli otoksia kertyi 182 kappaletta, joten tutkimuksessa pystyttiin analysoimaan tulokset tilastollisin menetelmin.

5 Tutkimuksen luotettavuus

Kaikissa tutkimuksissa tulisi arvioida tutkimuksen luotettavuutta, koska tuloksissa luotettavuus ja pätevyys saattavat vaihdella. Tutkimuksen luotettavuuden arviointiin on olemassa monenlaisia mittaustapoja. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2005, 216.)

Reliaabelius tarkoittaa tutkimuksen ja tulosten toistettavuutta eli pystytäänkö tutkimuksella saamaan samanlaisia tuloksia uudestaan. Reliaabeliuden toteamiseen on useita tapoja. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2005, 216) antavat esimerkkejä reliaabeliuden toteamiseen. He toteavat muun muassa, että jos samalta henkilöltä saadaan samanlaiset tulokset eri tutkimuserroilla, tuloksia voidaan pitää reliaabeleina. Hirsjärven ja Hurmeen teoksessa Tutkimushaastattelu kerrotaan myös reliaabeliudesta ja sen toteamistapoja. Siinä he toteavat, että samalta henkilöltä on vaikea saada samanlaisia tuloksia eri tutkimuserroilla, koska ihmiset ja heidän mielipiteensä muuttuvat. (2004, 186.)

Tässä tutkimuksessa ei voitu käyttää tätä tapaa reliaabeliuden toteamiseksi, sillä tutkimuksessa kysyttiin vastaajien mielipidettä ja mielipiteet saattavat muuttua ajan

kuluessa. Reliaabelius pyrittiin varmistamaan kuvaamalla mahdollisimman tarkasti tutkimuksen suunnittelu ja toteutus.

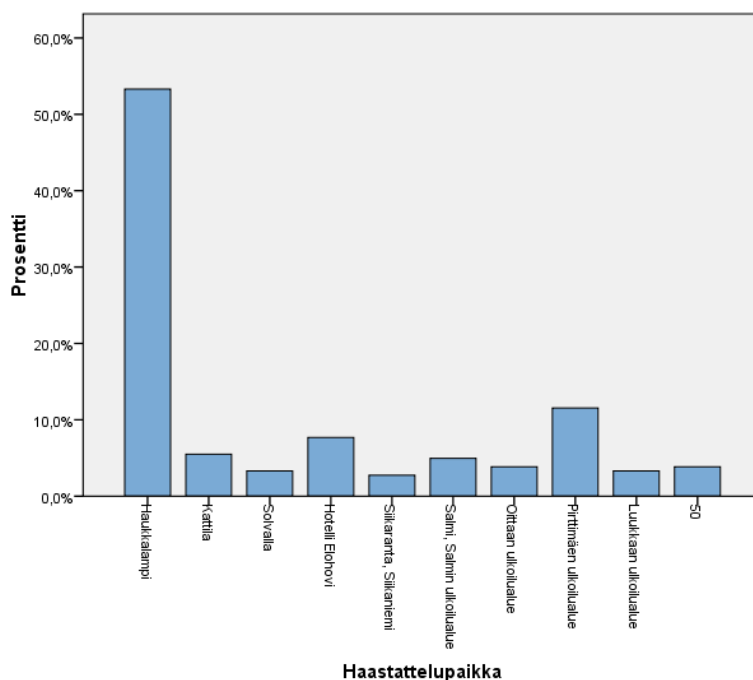
Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä eli tutkimus mittaa juuri sitä, mitä oli tarkoituskin. Esimerkiksi, jos vastaaja on ymmärtänyt kysymyksen eri lailla kuin tutkija on sen ajatellut, saattaa tuloksiin syntyä virhe, jos tutkija analysoi tuloksia omien ajatuksiensa mukaan. (Hirsjärvi ym. 2005, 216.) Tämä varmistettiin hyväksyttävällä kyselylomake toimeksiantajalla sekä testaamalla lomake ennen varsinaisen kyselyn alkua.

6 Tulosten esittely

Tämän opinnäytetyön tutkimuksessa saatujen vastausten analysointiin käytettiin SPSS -ohjelmaa. Saaduista tuloksista otettiin tässä työssä tarkasteltavaksi toimeksiantajan toivomuksesta vastaajan asuinpaikka, kansallisuus, ikä ja sukupuoli. Seuraavissa kappaleissa esitellään tutkimuksen taustamuuttujat sekä tutkimuksen tulokset. Kesän aikana tehdyssä kyselytutkimuksessa vastauksia saatiin yhteensä 182.

6.1 Vastaajien taustatiedot

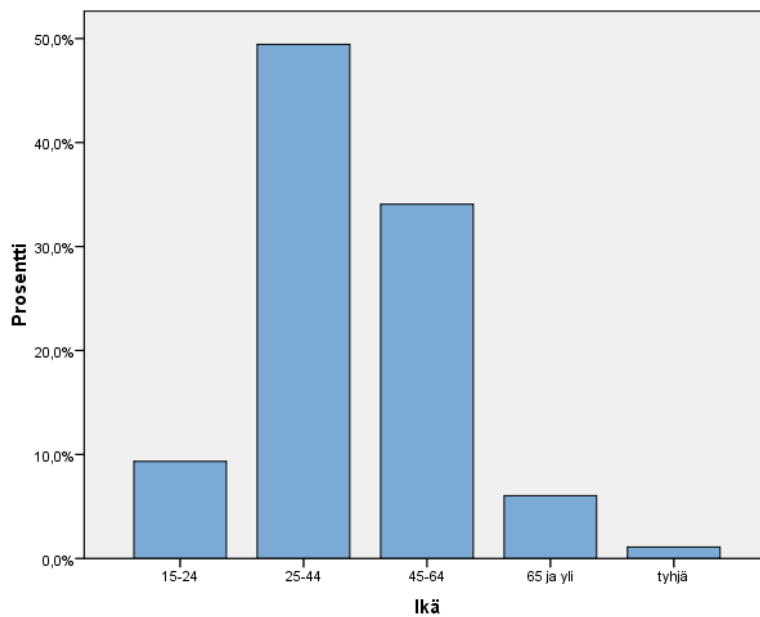
Tässä kappaleessa esitellään kaikkien vastanneiden taustatiedot. Taustamuuttujia tässä tutkimuksessa olivat ikäjakauma, kotimaa, asuinpaikka maakunnittain, työstatus, sosiaalinen tilanne, onko vastaaja kyselyhetkellä matkassa yksin vai ryhmänä, onko vastaajalla kyselyhetkellä mukana pieniä lapsia sekä mikä oli se haastattelupaikka, jossa vastaaja tavoitettiin.

Kuvio 1: Kyselyn keruupaikat

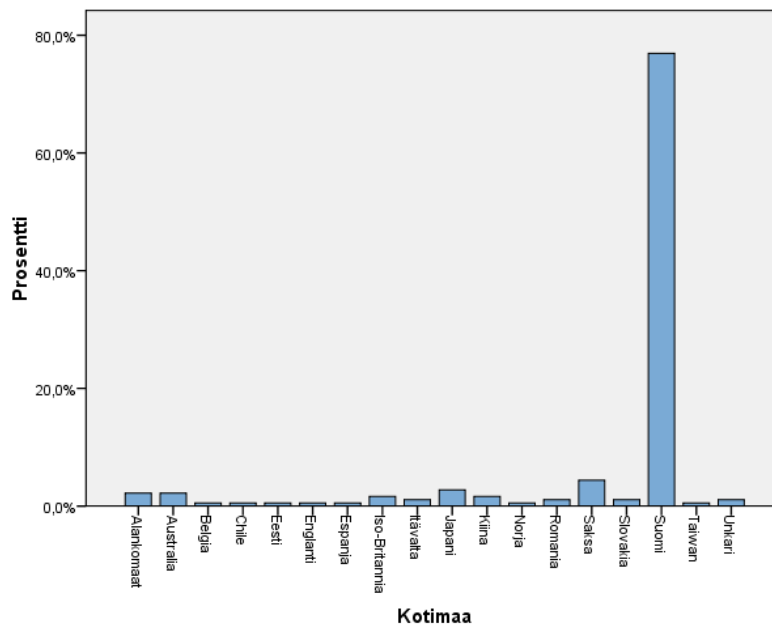
Yli puolet vastaajista tavoitettiin kansallispuistossa sijaitsevalta Haukkalammen ulkoilualueelta (Kuvio 1). Toiseksi eniten vastauksia saatiin Pirttimäen ulkoilualueelta (11,5 %) (Helsingin kaupungin ulkoilualue) ja kolmanneksi eniten kansallispuistossa sijaitsevalta Elohoivin alueelta (7,7 %). Vastauksia saatiin postin kautta 7 kpl, keräyspaikkaa näillä lomakkeilla ei ollut joten vastaukset merkittiin numerolla 50.

Vastaajista hieman yli puolet (51,6 %) oli miehiä ja naisia loput eli 48,4 %.

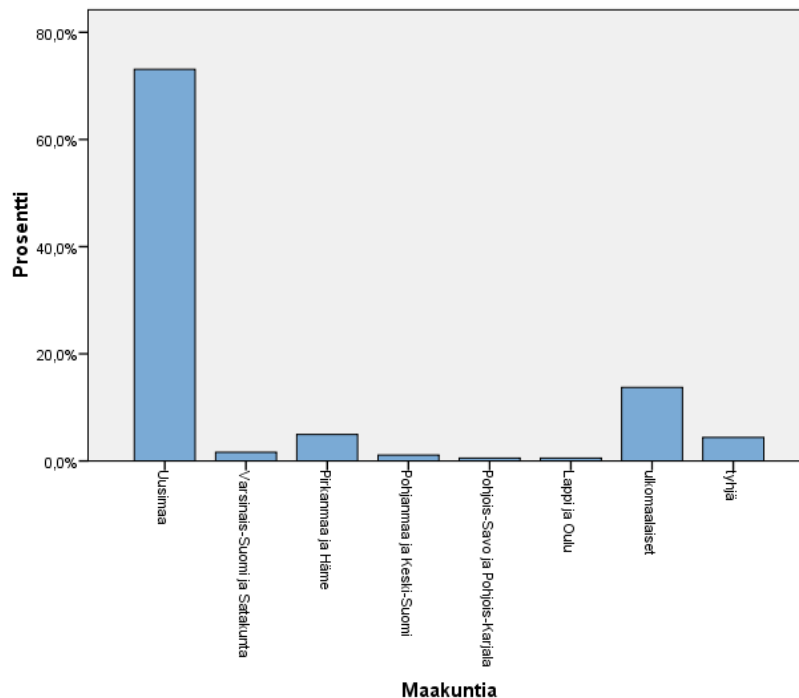
Kuvio 2: Vastaajien ikäjakauma

Kyselylomakkeessa kysyttiin vastaajien syntymävuotta. Syntymävuodet lajiteltiin ikäkausiksi tilastokeskuksen mallin mukaan. (Tilastokeskus 2010.) Miltei puolet vastaajista (49,5 %, 90 kpl) kuului ikäryhmään 25 - 44, toiseksi suurin (34,1 %, 62kpl) ryhmä olivat 45 - 64 - vuotiaat. 1,1 % (2kpl) ei vastannut kysymykseen (Kuvio 3).

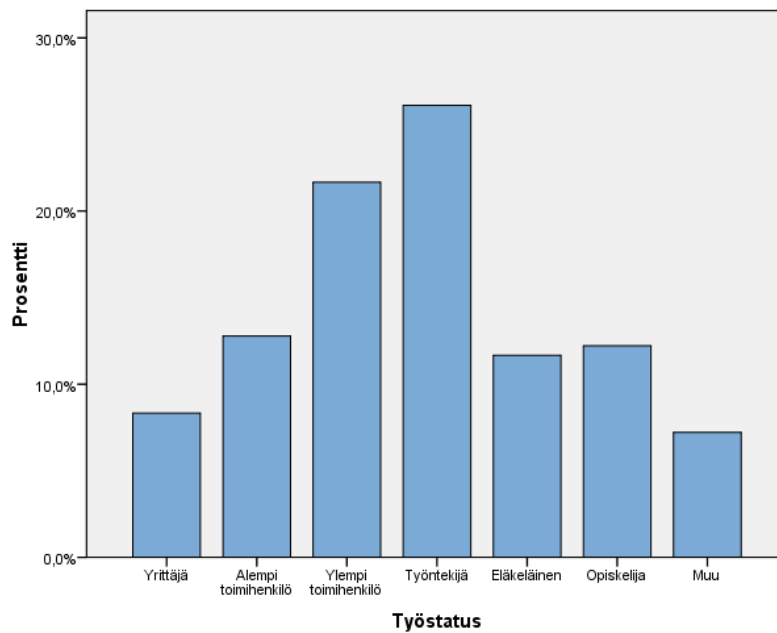
Kuvio 3: Vastaajien kotimaa

Vastanneista suurin osa oli suomalaisia (76,9 %). Toiseksi suurin edustettu kansallisuus oli saksalaiset (3,8 %) ja kolmanneksi japanilaiset (2,7 %) (Kuvio 4).

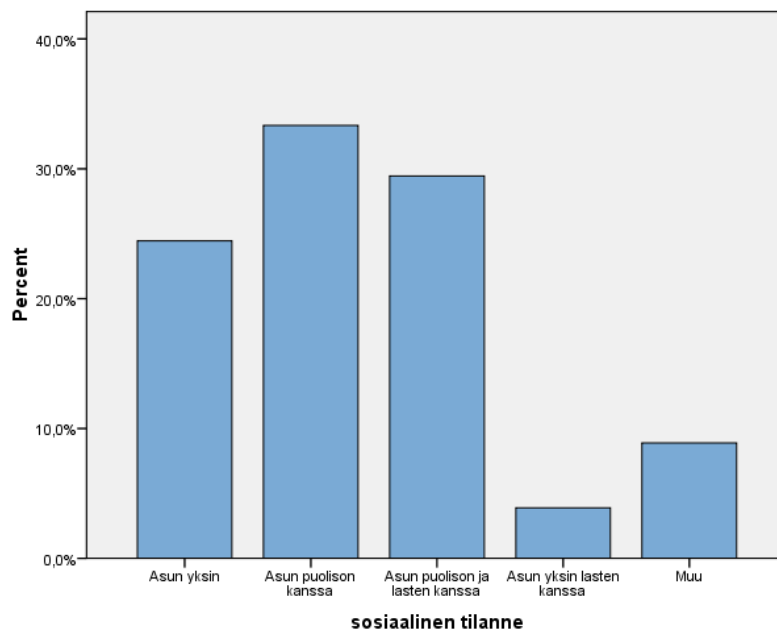
Kuvio 4: Vastaajien asuinpaikat maakunnittain

Asuinpaikat lajiteltiin maakunnittain, jotta saatiin isompia vastaajaryhmiä. Suomalaisilta vastaajilta eniten vastauksia saatiin Uudeltamaalta (73,1 %). Pirkanmaalta ja Hämeestä oli (4,9 %), Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueelta (1,6 %) (Kuvio 5).

Kuvio 5: Vastaajien työstatus

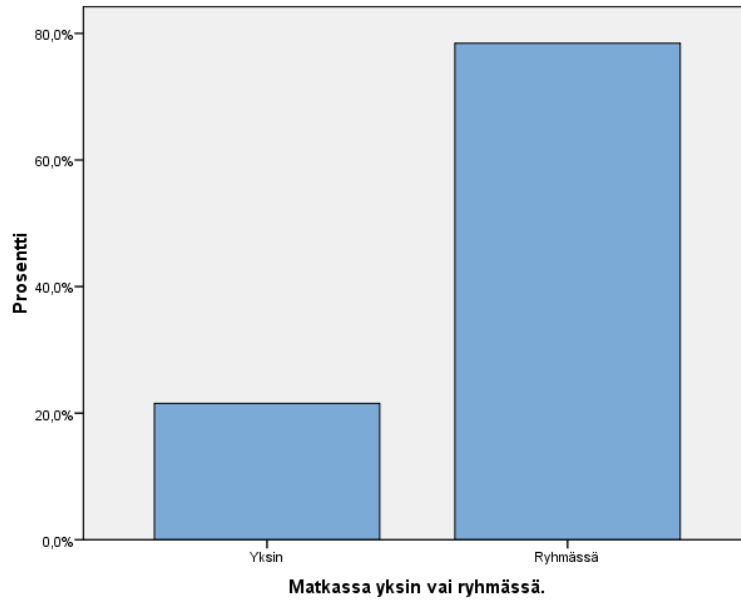
Työstatukseltaan suurinta ryhmää edustivat palkansaajat; työntekijöitä 26,1 % (47 kpl), ylempiä toimihenkilöitä 21,7 % (39 kpl) ja alempia toimihenkilöitä 12,8 % (23 kpl). Neljänneksi suurin ryhmä olivat opiskelijat (12,2 % eli 22 kpl) sen jälkeen eläkeläiset (11,7 % eli 21 kpl) ja lopuksi muu (7,2 % eli 13 kpl) esim. työtön tai kotiäiti (Kuvio 6).

Kuvio 6: Vastaajien sosiaalinen tilanne

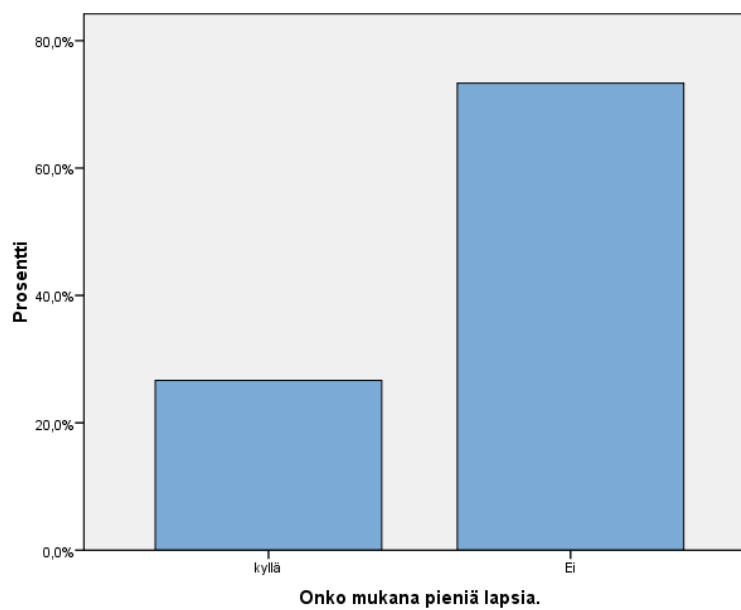
Vastaajan sosiaalista tilannetta kysyttäessä he vastasivat seuraavasti: kolmannes asuu kaksin puolisonsa kanssa (33,3 %, 60 kpl), 29,4 % (53 kpl) asuu puolison ja lasten kanssa, yksin asuvia

on 24,2 % (44 kpl), asumistilanteensa muuksi ilmoittaneita oli 8,9 % eli 16 vastaajaa ja pienin vastaajaryhmä oli lasten kanssa yksin asuvat (3,9 %, 7 kpl) (Kuvio 7).

Kuvio 7: Onko vastaaja matkassa yksin vai ryhmässä

Kyselylomakkeessa tiedusteltiin myös oliko vastaaja matkassa yksin vai ryhmän kanssa ja ryhmä tässä tapauksessa oli 2 ihmistä tai enemmän. Suurin osa vastaajista (78,5 %, 142 kpl) oli liikkeellä ryhmässä ja loput vastaajista (21,5 %, 39 kpl) yksin liikkeellä (Kuvio 8).

Kuvio 8: Onko mukana pieniä lapsia

Vastaajilta kysyttiin oliko heillä kyselyyn vastatessaan mukana lapsia. Suurimmalla osalla vastaajista lapsia ei ollut mukana (73,3 %, 132 kpl). 26,7 %:lla vastaajista (48 kpl) oli lapsia mukana (Kuvio 9).

6.2 Kysymysten tarkastelu kohderyhmittäin

Seuraavassa kappaleessa esitellään tutkimustulokset kysymyskohtaisesti. Jokaisessa kohdassa saatuja tuloksia tarkastellaan paikallisten asukkaiden, muiden kotimaisten vastaajien, ulkomaisten vastaajien sekä kaikkien vastaajien ryhmän kesken ja niitä verrataan toisiinsa.

6.2.1 Ovatko seuraavat paikat sinulle tuttuja?

Haukkalampi sijaitsee Nuuksion kansallispuistossa. Nuuksionpään pääsee bussilla, josta on n.2 km kävelymatka Haukkalammelle. Haukkalammella on kolme opastettua rengasreittiä, opastettu luontopolku sekä muita eripituisia reittejä. Haukkalammella on vesipiste, kierrätyspiste ja kesäisin auki oleva opastupa, joka myy karttoja, makeisia ja virvokkeita. Kaksi kolmesta (65,4 %) vastaajasta tunsi Haukkalammen sijainnin. Ulkomaisten 'tiedän sijainnin' korkean prosenttimäärän voi selittää se, että useasti ulkomaiset vierailijat tuodaan bussilla Haukkalammelle. Muutama ulkomainen vastaaja ei tuntenut tätä paikkaa, vaikka vastasi Haukkalammella lomakkeeseen. (Opasmerkki ei kerro paikasta? Onko tarpeeksi viittoja paikan päällä?) (Taulukko 1).

Haukkalampi	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	33,3 %	11,9 %	28,6 %	20,3 %
Tiedän sijainnin	61,5 %	70,3 %	57,1 %	65,4 %
En tunne lainkaan	5,1 %	17,8 %	14,3 %	14,3 %

Taulukko 1: Haukkalammen tunnettuus

Kattila sijaitsee Nuuksion kansallispuistossa ja sinne pääsee kesäisin perille saakka bussilla, talvisin päätepysäkki on Nuuksionpää. Kattilassa on merkittyjä reittejä mm. Takalan laavulle ja Kattilasta pääsee reittejä pitkin Haukkalammelle sekä Elohoiviin. Kattilassa on vesipiste ja tulentekopaikka, lähin yöpymispaikka (laavu) on Takalassa. Kattila oli vähemmän tunnettu paikka kuin Haukkalampi. Suurin osa ulkomaalaisista tunsi paikan vain nimeltä (42,9 %) tai ei lainkaan (40,5 %). Kolmasosa (33 %) kaikista vastanneista ei tuntenut Nuuksion kansallispuistossa sijaitsevaa Kattilan ulkoilualueita lainkaan (Taulukko 2).

Kattila	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	15,4 %	20,8 %	42,9 %	24,7 %
Tiedän sijainnin	56,4 %	47,5 %	16,7 %	42,3 %
En tunne lainkaan	28,2 %	31,7 %	40,5 %	33,0 %

Taulukko 2: Kattilan tunnettuus

Solvallan urheiluopisto sijaitsee Nuuksiossa. Siellä järjestetään leirejä, kursseja ja erilaisia koulutuksia ja siellä on merkittäviä retkeilyreittejä. (vrt. mm. jokasyksyinen Solvalla marssi). Ulkomaalaisille Solvalla ei ollut tuttu: 76,2 % ilmoitti, ettei tunne paikkaa lainkaan.

Ulkomaalaiset lähes poikkeuksetta viedään (tai heille markkinoidaan) Haukkalammelle ja matkan varrella oleva Solvallan urheiluopisto/ulkoilualue jää huomiotta. Kaikista kotimaisista kuitenkin (paikalliset 74,4 %, muut kotimaiset 60,4 %) yli kaksi kolmasosaa tiesi paikan sijainnin (Taulukko 3).

Solvalla	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	12,8 %	14,9 %	16,7 %	14,8 %
Tiedän sijainnin	74,4 %	60,4 %	7,1 %	51,1 %
En tunne lainkaan	12,8 %	24,8 %	76,2 %	34,1 %

Taulukko 3: Solvallan tunnettuus

Kokoushotelli Elohoivi sijaitsee Nuuksion kansallispuiston länsiosassa. Elohoiviin ei pääse julkisilla liikennevälineillä. Elohoivin läheisyydessä on yksi rengasreitti (uusin kansallispuiston reiteistä, Klassarinkierros). Elohoivi hotellin ja ympäröivän alueen tunnettuus oli heikko: suurin osa (68,1 %) kaikista vastaajista ja miltei kukaan (95,2 %) ulkomainen vastaaja ei tuntenut Elohoivia lainkaan. Poikkeuksena paikalliset asukkaat, joista yli puolet (56,4 %) tunsivat paikan sijainnin (Taulukko 4).

Elohoivi, hotelli	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	5,1 %	15,8 %	2,4 %	10,4 %
Tiedän sijainnin	56,4 %	13,9 %	2,4 %	20,3 %
En tunne lainkaan	38,5 %	68,3 %	95,2 %	68,1 %

Taulukko 4: Hotelli Elohoivin tunnettuus

Siikarannassa on opisto jossa järjestetään erilaisia kursseja ja tapahtumia. Siikaniemestä pääsee yhdelle rengasreiteistä, joka johtaa Haukkalammelle. Siikaniemeen pääsee bussilla. Kotimaisista sekä paikalliset (71,8 %), että muut (54,5 %) vastaajat tunsivat Siikarannan ja Siikaniemen paremmin kuin Elohoivin (Taulukko 5). (Voisiko mahdollisesti johtua siitä, että kumpaankin paikkaan pääsee julkisilla kulkuneuvoilla, toisin kuin Elohoiviin? Siikaranta tunnetaan myös siellä sijaitsevasta kokoushotellista.)

Siikaranta/Siikaniemi	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	17,9 %	15,8 %	19,0 %	17,0 %
Tiedän sijainnin	71,8 %	54,5 %	11,9 %	48,4 %
En tunne lainkaan	10,3 %	29,7 %	66,7 %	34,1 %

Taulukko 5: Siikarannan/Siikaniemen tunnettuus

Veikkola on Kirkkonummen pohjoisosassa sijaitseva kylä kansallispuiston läheisyydessä. Kylän kautta kuljetaan puiston länsiosiin. Tämän kysymyksen osalta merkittävää on se, että paikallisista vastaajista (joista n. 60 % oli vihtiläisiä) n. viidennes ilmoitti, että ei tunne Veikkolaa lainkaan. Ulkomaalaiset vastaajat eivät kylää tunne, sillä Veikkola ei sijaitse kansallispuiston alueella, eikä sinne tai sen kautta kuljeteta ulkomaalaisia vierailijoita (Taulukko 6).

Veikkola	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	12,8 %	21,8 %	16,7 %	18,7 %
Tiedän sijainnin	84,6 %	64,4 %	11,9 %	56,6 %
En tunne lainkaan	21,6 %	12,9 %	71,4 %	24,2 %

Taulukko 6: Veikkolan tunnettuus

Paikalliset, eli Nuuksion ja sen lähialueiden asukkaat tunsivat hyvin Vihdin kunnassa sijaitsevan kylän (miltei 70 % tietää sen sijainnin). Tervalampi ei sijaitse pääteiden varrella, joten sen tunnettuus oli heikkoa ulkomaisten vierailijoiden (92,9 % ei tunne lainkaan) sekä muiden kotimaisten matkailijoiden keskuudessa (40,6 %) (Taulukko 7).

Tervalampi	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	20,5 %	34,7 %	4,8 %	24,7 %
Tiedän sijainnin	66,7 %	24,8 %	2,4 %	28,6 %
En tunne lainkaan	12,8 %	40,6 %	92,9 %	46,7 %

Taulukko 7: Tervalammen tunnettuus

Salmen ulkoilualue sijaitsee Vihdin Otalammella, kansallispuiston pohjoisosassa. Salmeen pääsee linja-autolla Helsingistä. Salmessa on kahvila, grillikatoksia, matkailuvaunu- ja telttailualue, suihku ja wc, merkittyjä reittejä sekä kuntoilumahdollisuuksia. Kaikista vastaajista lähes puolet (46,2 %) ei tuntenut Salmen ulkoilualueita lainkaan. Paikallisista vastaajista yli puolet (64,1 %) tiesi paikan sijainnin. Salmi oli yksi neljästä paikasta, joista ulkomaalaisia vastaajia tavoitettiin (1 vastaaja) ja tämä paikka oli ulkomaalaisille vastaajille tutumpi kuin esim. Solvalla (jonka paikan sijainnin tunsivat 7,1 %, kun Salmessa vastaava prosentti oli 9,5 %) (Taulukko 8.).

Salmen ulkoilualue	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	17,9 %	19,8 %	7,1 %	16,5 %
Tiedän sijainnin	64,1 %	38,6 %	9,5 %	37,4 %
En tunne lainkaan	17,9 %	41,6 %	83,3 %	46,2 %

Taulukko 8: Salmen ulkoilualueen tunnettuus

Oittaaan ulkoilualue sijaitsee Espoossa Bodominjärven rannalla. Alueella voi harrastaa monenlaista urheilua ja retkeilyä ja sieltä voi vuokrata urheiluvälineitä. Oittaaalle pääsee julkisilla liikennevälineillä. Oittaaan ulkoilualue, joka on yksi Helsingin kaupungin ulkoilualueista, tunnettiin kaikkien vastaajien keskuudessa hyvin, yli puolet (53,3 %) tietää alueen sijainnin. Ulkomaiset vierailijat taas tunsivat alueen huonoimmin, 85,7 % vastaajista ei tuntenut sitä lainkaan (Taulukko 9).

Oittaaan ulkoilualue	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	17,9 %	17,8 %	4,8 %	14,8 %
Tiedän sijainnin	71,8 %	64,5 %	9,5 %	53,3 %
En tunne lainkaan	10,3 %	17,8 %	85,7 %	31,9 %

Taulukko 9: Oittaaan ulkoilualueen tunnettuus

Pirttimäen ulkoilualue sijaitsee Espoossa, Bodominjärven ja Pitkäjärven välissä. Alueelle ei pääse julkisilla kulkuvälineillä. Pirttimäki oli kaikista Helsingin kaupungin ulkoilualueista heikoimmin tunnettu, puolet kaikista vastaajista ei tuntenut aluetta edes nimeltä (Taulukko10). Muut kyselyssä mukana olleet Helsingin kaupungin ulkoilualueet (Luukkaa, Oittaa ja Salmi) sijaitsevat pääteiden varsilla tai niiden läheisyydessä, Pirttimäki sijaitsee kohtalaisen syrjässä eikä sinne myöskään ole pääteiltä opasteita.

Pirttimäki	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	23,1 %	13,9 %	7,1 %	14,3 %
Tiedän sijainnin	48,7 %	44,6 %	2,4 %	35,7 %
En tunne lainkaan	28,2 %	41,6 %	90,5 %	50,0 %

Taulukko 10: Pirttimäen tunnettuus

Luukkaan ulkoilualue sijaitsee Espoossa Vihdintien (Vanha Porintie) varrella ja sinne pääsee bussilla. Alueella on eripituisia reittejä ja mm. asuntoautoalue ja kahvio.

Vastaajista muut kotimaiset (53,5 %) ja paikalliset (82,1 %) tunsivat Luukkaan hyvin.

Ulkomaalaisten vierailijoiden paikan tuntemus oli samaa luokkaa kuin muidenkin Helsingin kaupungin ulkoilualueiden (83,3 % ei tunne lainkaan). Kaikkien vastaajien kesken Luukkaa kuitenkin tunnettiin: miltei puolet tietää paikan (Taulukko 11).

Luukkaa	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	5,1 %	17,8 %	7,1 %	12,6 %
Tiedän sijainnin	82,1 %	53,5 %	9,5 %	49,5 %
En tunne lainkaan	12,8 %	28,7 %	83,3 %	37,9 %

Taulukko 11: Luukkaan ulkoilualueen tunnettuus

Nuukсион ulkoilumaja on 170 vuotta vanha rakennus, jossa voidaan järjestää kokouksia tai juhlia. Lähes puolet vastaajista tunsi Nuukсион ulkoilumajan. Kohderyhmistä parhaiten paikan tunsivat muut kotimaiset matkailijat (59,4 %). Ulkomaalaiset vastaajat (tuntee nimeltä 21,4 %, tietää sijainnin 16,7 %) tuntevat tämän paikan kolmanneksi parhaiten, heti Haukkalammen ja Kattilan jälkeen, jopa paremmin kuin Solvallaan (Taulukko 12). Voi olla että osa vastaajista on sekoittanut Nuukсион ulkoilumajan (joka sijaitsee Brobackassa, Nupurintien (=Turunväylä) läheisyydessä) Haukkalammella sijaitsevaan opastupaan.

Nuukсион ulkoilumaja	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Tunnen vain nimeltä	30,8 %	23,8 %	21,4 %	24,7 %
Tiedän sijainnin	48,7 %	59,4 %	16,7 %	47,3 %
En tunne lainkaan	20,5 %	16,8 %	61,9 %	28,0 %

Taulukko 12: Nuukсион ulkoilumajan tunnettuus

6.2.2 Minun oli helppo löytää?

Pysäköintialueille	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Täysin samaa mieltä	66,7 %	74,3 %	66,7 %	70,9 %
Osittain samaa mieltä	23,1 %	20,8 %	14,3 %	19,8 %
Osittain eri mieltä	5,1 %	3,0 %	4,8 %	3,8 %
Täysin eri mieltä	2,6 %	1,0 %	9,5 %	3,3 %

Taulukko 13: Vastaajien helppo löytää pysäköintialueille

Lähes kaikkien vastaajien (70,9 %) mielestä pysäköintialueille oli helppo löytää (Taulukko 13).

Ulkoilualueille	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Täysin samaa mieltä	61,5 %	69,3 %	33,3 %	59,3 %
Osittain samaa mieltä	28,2 %	18,8 %	31,0 %	23,6 %
Osittain eri mieltä	5,1 %	9,9 %	9,5 %	8,8 %
Täysin eri mieltä	2,6 %	1,0 %	11,9 %	3,8 %

Taulukko 14: Vastaajien helppo löytää ulkoilualueille

Väittämään vastanneiden mielestä toisin kuin ulkoilualueiden pysäköintialueille, itse ulkoilualueille oli jo vaikeampi löytää, erityisesti ulkomaalaisten mielestä (Taulukko 14).

Nuuksion kansallispuistoon	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Täysin samaa mieltä	59,0 %	64,4 %	45,2 %	58,8 %
Osittain samaa mieltä	23,1 %	21,8 %	28,6 %	23,6 %
Osittain eri mieltä	12,8 %	6,9 %	11,9 %	9,3 %
Täysin eri mieltä	2,6 %	5,0 %	7,1 %	4,9 %

Taulukko 15: Vastaajien helppo löytää Nuuksion kansallispuistoon

(58,8 % +23,6 % =) 82,4 % Kaikista vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä, että kansallispuistoon oli helppo löytää (Taulukko 15).

Opastetuille retkipoluille	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Täysin samaa mieltä	51,3 %	60,4 %	69,0 %	60,4 %
Osittain samaa mieltä	28,2 %	23,8 %	21,4 %	24,2 %
Osittain eri mieltä	12,8 %	9,9 %	-	8,2 %
Täysin eri mieltä	5,1 %	2,0 %	7,1 %	3,8 %

Taulukko 16: Vastaajien helppo löytää opastetuille retkipoluille

Ulkomaalaisista suurin osa (90,4 %) oli joko täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että opastetuille retkipoluille oli helppo löytää. Molempien kotimaisten ryhmien osuus oli jonkin verran pienempi. Ulkomaalaisista vastaajista 37/42 oli tavoitettu Haukkalammelta, jonne tehdään suuri osa opastetuista retkistä (Taulukko 16).

6.2.3 Millä alueella Nuuksion kansallispuistossa on puutteellinen viitoitus?

18 vastaajan mukaan opastuksessa ei ole puutteita.

10 vastaajaa ei osannut sanoa missä puutteita olisi.

9 rengasreitettä koskevaa puutetta: "Haukkalammella, Haukkalammen parkkipaikalla, Haukkalammen parkkipaikalta ei kunnollisia opasteita polkujen aloituspaikoille,

Haukkalammen parkkipaikalta, Haukkalammelle (kauemmalta), Haukkalammen parkkipaikalta infopisteelle, Haukkalampi, Miten päästä Haukkalammelle, autotieltä opasteet huonot, Siniset opasteet näkyvät huonosti tummaa kaarnaa vastaan.”

10 kansallispuiston tai sen ulkopuolella olevat puutteelliset viitoitukset: ”Ennakkotienviitta tarvitaan, Espoon keskustan suunnassa, Iso-Antias järveltä puuttuu selkeä viitta Högbackasta eteenpäin, Karjakaivon ulk.alue puoli, Opasteet puuttuvat pääteiltä etelä/länsisuunnista, Pirttimäestä Luukkiin päin risteyksissä km-merkinnät puuttuu, Pirttimäki, Solvalla, Sulting träsk, Vanha polku 18 km keltainen” .

2 polkuja koskevaa puutetta: ”More info, clearer of the exact location, direction of circle. Paths are well indicted but lack of directions.”

4 Siikaniemeä tai Siikarantaa koskevaa puutetta: ”Korpinkierros/Siikaniemenalue/risteys. Siikaniemestä Siikajärveen opasteet eivät ohjaa selkeästi, vaan joudut helposti yksityisalueelle. Siikaniemi. Siikarantaa”

3 muilla alueilla olevaa puutetta: ”Kansallispuiston itäpuoleisessa osassa on niukasti opasteita, Kattilajärven seudulla, Location warning ahead signs.”

6.2.4 Oletko eksynyt Nuuksion kansallispuistossa?

	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
En koskaan	61,5 %	76,2 %	88,1 %	75,8 %
Kerran	23,6 %	12,9 %	9,5 %	14,8 %
Joskus	10,3 %	9,9 %	-	7,7 %
Usein	-	1,0 %	2,4 %	1,1 %

Taulukko 17: Onko vastaaja eksynyt Nuuksion kansallispuistossa

Vastatessa kysymykseen oletko eksynyt Nuuksion kansallispuistossa kaikista vastaajista suurin osa (75,8 %) ei ollut koskaan eksynyt. Paikallisten suurempi osuus (kerran tai joskus) eksyneistä saattaa selittyä sillä, että paikalliset ehkä käyvät enemmän marjastamassa ja sienestämässä eivätkä välttämättä kulje merkittyjä reittejä (Taulukko 17).

6.2.5 Millä Nuuksion alueella olet eksynyt?

13 vastaajaa oli eksynyt kansallispuiston ulkopuolella: "Helsingin kaupungin ulkoilualueella, Iso-Antias alueella, Luukkaa, Parikkajärvien sekä saarijärven maastossa, Salmessa, Salmi, Iso-Parikkaan takana, Soidinsuo, Soidinsuo, Pirttimäki, Solvalla, Solvallon metsät, Solvallon urheiluopistolta lähtevältä n. 5km reitillä, Solvalla."

8 rengasreiteillä tai muilla merkityillä reiteillä eksynyttä vastaajaa: "Haukankierroksella otin liika valokuvia ja astelin polulta pois, Haukkalammella, Haukkalampi, Elohoivin poluilla, From Kattila to Haukkalampi, Högbacka, Kattilassa, Siikaniemi."

2 vastaajaa eksyi ulkoilualueille mennessä: "Pysäköimme ensimmäiselle parkkikselle ja luulimme olevamme lähimmällä, joten ulkoilureitin löytäminen oli vaikeaa. Haukkalammelle mennessä."

13 vastaajaa kansallispuiston alueella eksynyttä: "Brobackan ulkoilumajalta lähtevä reitti Lajalammelle, Bus left us at Kattila, Iso-Holma, Iso-Holman alueella kohti Takalaa, Ison Holman jälkeen, tahallani opettaakseni poikaani suunnistamaan. Kaislammen alue, Merkittyjen reittien ulkopuolella, Missä vaan, Mustakorpi, Orajärvi, Oravankolon maastossa, Pöksynhaara, Velskolan pitkäjärven - Vihdintien suunnalla."

6.2.6 Valitse alla olevista 4 opasteesta mielestäsi selkein?

Paikallisten vastaajien mielestä kuva d) oli selkein (74,4 %), loput pitivät kuvasta a) (23,1 %), muita kuvia vastaajat eivät valinneet lainkaan. Hieman yli puolet (57,4 %) muista kotimaisista vastaajista valitsivat kuvan d) selkeimmäksi, toiseksi selkeimpänä (37,6 %) pidettiin kuvaa a). Ulkomaalaisista hieman yli puolet (54,8 %) piti selkeimpänä kuvaa a) ja toiseksi eniten kannatusta sai kuva d).

Kaikki vastanneet valitsivat selkeimmäksi kuvan d) (55,5 %), toiseksi tuli kuva a) (38,5 %) jota erityisesti ulkomaalaiset vastaajat suosivat. Kolmanneksi selkeimmäksi valittiin kuva c) (3,3 %) ja vähiten selkeimmäksi kuva b) (2,2 %). Ikäryhmittäin tarkasteltuna nuorimpien, 15 - 24-vuotiaiden, mielestä selkein viittamalli oli vaihtoehto a). Muut ikäryhmät valitsivat

selkeimmäksi viittamalliksi vaihtoehdon d) (Liite 4, kuvio 30). Kaikkien vastaajien ryhmää tarkasteltiin myös asuinkunnan mukaan. Uudellamaalla asuvia vastaajia oli suurin osa (132 kpl), heistä enemmistö piti selkeimpänä viittamallina vaihtoehtoa d). Pirkanmaalta ja Hämeestä oli yhdeksän vastaajaa, he kokivat vaihtoehdon a) selkeimpänä. Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueelta oli kolme vastaajaa, he puolestaan kokivat vaihtoehdon d) selkeimpänä. Pohjanmaalta ja Keksi-suomesta oli kaksi vastaajaa, he kokivat vaihtoehdot a) ja d) selkeimpinä. Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Lapin ja Oulun alueelta oli yhteensä kaksi vastaajaa, heidän mielestään vaihtoehto a) oli selkein. Ulkomaalaisten mielestä selkein oli vaihtoehto a) (Liite 5, kuvio 34).

6.2.7 Valitse alla olevista 4 reittimerkistä mielestäsi selkein?

a)

b)

c)

d)

Paikalliset asukkaat valitsivat selkeimmiksi kuvat c) (35,9 %) ja a) (33,3 %). Kuvat b) ja d) saivat vähiten kannatusta (kummallakin 15,4 %). Muista kotimaisista vastaajista lähes yhtä suuri osa piti kuvia a) (39,6 %) ja c) (37,6 %) selkeimpinä. Seuraavaksi eniten kannatusta sai kuva b) (16,8 %) ja viimeiseksi jäi kuva d) (5,9 %). Ulkomaalaisista vastaajista suurin osa (64,3 %) piti selkeimpänä kuvaa a), kuvaa c) pidettiin seuraavaksi selkeimpänä (26,2 %).

Kuva a) (Nuuksion kansallispuistossa käytetty reittien merkitsemistapa) oli kaikkien vastaajien (44 %) mielestä selkein. Toiseksi selkeimmäksi valittiin kuva c) (34,6 %), kolmanneksi kuva b) (13,7 %) ja viimeiseksi kuva d) (7,7 %). Ikäryhmittäin tarkasteltuna vaihtoehto a) oli selkein 25 - 44 -vuotiaiden sekä 45 - 64 -vuotiaiden mielestä. Vaihtoehto c) oli selkein 15 - 24 -vuotiaiden mielestä. 65 -vuotiaiden ja sitä vanhempien mielestä vaihtoehto a) tai c) oli selkein (Liite 4, kuvio 31). Asuinkunnan mukaan tarkasteltuna, Uudellamaalla asuvat vastaajat pitivät selkeimpänä reittimerkkimallina vaihtoehtoa a). Pirkanmaalta ja Hämeestä olevat vastaajat pitivät selkeimpänä vaihtoehtoa c). Ulkomaalaiset vastaajat pitivät selkeimpänä vaihtoehtoa a). Muista maakunnista olevien vastaajien mielipiteet jakautuivat kaikkien vaihtoehtojen kesken (Liite 5, Kuvio 35).

6.2.8 Olisiko tärkeää, että opasteissa lukisi lisäksi reitin nimi?

	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	61,5 %	48,5 %	47,6 %	51,1 %
Hieman tärkeä	20,5 %	35,6 %	21,4 %	29,1 %
Ei niin tärkeä	5,1 %	9,9 %	21,4 %	11,5 %
Ei lainkaan tärkeä	12,8 %	5,9 %	9,5 %	8,2 %

Taulukko 18: Opasteissa reittimerkin lisäksi nimi

Erittäin tai hieman tärkeänä piti reitin nimeä merkin lisäksi neljä viidestä vastaajasta (Taulukko 18).

6.2.9 Olisiko tärkeää, että opasteet lukisivat myös englanniksi?

	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	33,3 %	29,7 %	61,9 %	37,9 %
Hieman tärkeä	46,2 %	37,6 %	14,3 %	34,1 %
Ei niin tärkeä	7,7 %	17,8 %	16,7 %	15,4 %
Ei lainkaan tärkeä	10,3 %	14,9 %	7,1 %	12,1 %

Taulukko 19: Opasteet lukisivat englanniksi

Kaikista vastaajista suurin osa (yht. 72 %) piti erittäin tai hieman tärkeänä sitä, että opasteet lukisivat myös englanniksi. Ulkomaalaisista suurin osa (61,9 %) piti ymmärrettävästi englanninkielisyyttä erittäin tärkeänä (Taulukko 19).

6.2.10 Valitse alla olevista 4 opastetaulusta mielestäsi selkein?

a)

b)

c)

d)

Paikalliset pitivät selkeimpänä opastetauluna kuvaa a) (43,6 %), toiseksi selkein oli kuva c) (30,8 %) ja kolmanneksi kuva b) (25,6 %). Yksikään paikallinen ei valinnut kuvaa d) selkeimmäksi. Muiden kotimaisten ryhmässä selkeimpänä pidettiin kuvaa a) (36,6 %), toiseksi selkein oli kuva c) (31,7 %), kolmanneksi selkein kuva b) (20,8 %) ja viimeisenä kuva d) (10,9 %). Ulkomaalaisten vastaajien vastaukset poikkesivat suomalaisten vastauksista: tässä kuvat b) ja c) valittiin yhtä selkeiksi (molemmissa 35,7 %), kuvaa a) piti 26,2 % selkeimpänä ja kuvaa d) ainoastaan 2,4 % (1 henkilö).

Kaikkien vastaajien ryhmässä selkeimpänä opastetauluna pidettiin kuvaa a) (35,7 %), toiseksi tuli c) (32,4 %), kolmanneksi opastetaulu b) (25,3 %) ja viimeiseksi valittiin kuva d) (6,6 %). Ikäryhmittäin tarkasteltuna vaihtoehdon a) koki selkeimmäksi 15 - 24 -vuotiaat sekä 45 - 64 -vuotiaat. Vaihtoehto c) oli selkein 25 - 44 -vuotiaiden mielestä sekä 65 -vuotiaiden ja sitä vanhempien mielestä (Liite 4, kuvio 32). Asuinkunnan mukaan tarkasteltuna, Uudellamaalla asuvat vastaajat pitivät selkeimpänä opastetauluna vaihtoehtoa a). Pirkanmaalta ja Hämeestä olevat vastaajat pitivät selkeimpänä vaihtoehtoa a). Ulkomaalaiset vastaajat pitivät selkeimpänä vaihtoehtoa b). Muista maakunnista olevat vastaajat pitivät selkeimpänä vaihtoehtoja b) ja c) (Liite 5, kuvio 36).

6.2.11 Valitse alla olevista 4 lähtöportista miellyttävin?

a)

b)

c)

d)

Paikalliset pitivät miellyttävimpänä kuvan c) (48,7 %) lähtöporttia, toiseksi tuli kuva d) (25,6 %), kolmanneksi tuli kuva a) (17,9 %) ja viimeisenä kuva b) (7,7 %). Muut kotimaiset matkailijat pitivät miellyttävimpänä kuvan c) (38,6 %) lähtöporttia, toiseksi tuli kuva d) (23,8 %), kolmanneksi tuli kuva a) (18,8 %) ja viimeisenä kuva b) (16,8 %). Tämänkin kysymyksen osalta ulkomaalaisten vastaukset poikkesivat suomalaisten vastauksista: miellyttävimmäksi valittiin kuvan d) (45,2 %) lähtöportti, toiseksi kuva c) (26,2 %), kolmanneksi tuli b) (16,7 %) ja viimeiseksi lähtöportti kuvassa a) (9,5 %).

Kaikki vastanneet pitivät miellyttävimpänä kuvan c) (37,9 %) lähtöporttia, toiseksi tuli kuva d) (29,1 %), kolmanneksi tuli kuva a) (16,5 %) ja viimeisenä kuva b) (14,8 %). Ikäryhmittäin tarkasteltaessa mielipiteet eivät vaihdelleet suuresti. 15 - 24 -vuotiaiden mielestä miellyttävin lähtöportti oli vaihtoehto b) tai d). 25 - 44 -vuotiaiden mielestä vaihtoehto d) ja 45 - 54 -vuotiaiden mielestä vaihtoehto c). 65 -vuotiaat ja sitä vanhemmat valitsivat

miellyttävimmäksi vaihtoehdon c) (Liite 4, kuvio 33). Asuinkunnan mukaan tarkasteltuna, Uudellamaalla asuvat vastaajat pitivät miellyttävimpänä lähtöpöytä vaihtoehtoa c). Pirkanmaalta ja Hämeestä olevat vastaajat pitivät miellyttävimpänä vaihtoehtoja b) ja c). Ulkomaalaiset pitivät miellyttävimpänä vaihtoehtoa d). Muista maakunnista olevat vastaajat pitivät miellyttävimpänä vaihtoehtoa c) (Liite 5, kuvio 37).

6.2.12 Olisiko tärkeää, että seuraavat olisi ilmoitettu infotaululla?

Maastotyyppi	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	38,5 %	33,7 %	54,8 %	39,6 %
Hieman tärkeä	46,2 %	45,5 %	26,2 %	41,2 %
Ei niin tärkeä	12,8 %	14,9 %	16,7 %	14,2 %
Ei lainkaan tärkeä	2,6 %	5,9 %	2,4 %	4,4 %

Taulukko 20: Maastotyyppien ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Maastotyyppien ilmoittamista pitivät erittäin tärkeänä ulkomaalaiset (54,8 %). Kaikista vastaajista 80,8 % piti sitä kuitenkin erittäin tai hieman tärkeänä (Taulukko 20).

Reitin pituus	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	100 %	94,1 %	83,3 %	92,9 %
Hieman tärkeä	-	5,0 %	11,9 %	5,5 %
Ei niin tärkeä	-	1,0 %	2,4 %	1,1 %
Ei lainkaan tärkeä	-	-	2,4 %	0,5 %

Taulukko 21: Reittipituuden ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Reitin pituuden ilmoittamista pidettiin yleisesti erittäin tärkeänä (Taulukko 21).

Reitin kesto	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	23,2 %	24,8 %	31,0 %	25,8 %
Hieman tärkeä	46,2 %	34,7 %	52,4 %	41,2 %
Ei niin tärkeä	20,5 %	29,7 %	9,5 %	23,1 %
Ei lainkaan tärkeä	10,3 %	10,9 %	7,1 %	9,9 %

Taulukko 22: Reitin keston ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Sitä vastoin reitin keston ilmoittamista ei pidetty niin tärkeänä kuin pituutta. Tähän vaikuttanevat monet muutkin tekijät reitin pituuden lisäksi, esim. vaativuustaso, retkeilijän kunto ym. (Taulukko 22).

Reitin vaativuustaso	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	35,9 %	32,7 %	40,5 %	35,2 %
Hieman tärkeä	51,3 %	50,5 %	45,2 %	49,5 %
Ei niin tärkeä	7,7 %	12,9 %	11,9 %	11,5 %
Ei lainkaan tärkeä	5,1 %	2,0 %	2,4 %	2,7 %

Taulukko 23: Reitin vaativuustason ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Kaikista vastaajista reitin vaativuustason ilmoittamista piti erittäin tai hieman tärkeänä 84,7 % (Taulukko 23).

Liikuntaesteisten reitit	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	71,8 %	60,4 %	38,1 %	57,7 %
Hieman tärkeä	17,9 %	27,7 %	33,3 %	26,9 %
Ei niin tärkeä	-	6,9 %	21,4 %	8,8 %
Ei lainkaan tärkeä	7,7 %	4,0 %	7,1 %	5,5 %

Taulukko 24: Liikuntaesteisten reittien ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Ulkomaalaiset pitivät huomattavasti vähemmän tärkeänä (ei niin tai ei lainkaan tärkeä 28,5 %) liikuntaesteisten reittien ilmoittamista kuin suomalaiset vastaajat. Kuitenkin kaikista vastaajista 84,6 % piti ilmoittamista erittäin tai hieman tärkeänä (Taulukko 24).

Maanomistusolot	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	7,7 %	10,9 %	19,0 %	12,1 %
Hieman tärkeä	30,8 %	17,8 %	16,7 %	20,3 %
Ei niin tärkeä	35,9 %	42,6 %	42,9 %	41,8 %
Ei lainkaan tärkeä	25,6 %	27,7 %	21,8 %	25,8 %

Taulukko 25: Maanomistusolojen ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Maanomistusolojen ilmoittamista ei pidetty tärkeänä, vain 32,6 % piti erittäin tai hieman tärkeänä (Taulukko 25).

Alueen luonnosta ja lajisto kertovat opasteet	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	46,2 %	29,7 %	47,6 %	37,4 %
Hieman tärkeä	41,0 %	53,5 %	38,1 %	47,3 %
Ei niin tärkeä	10,3 %	16,8 %	11,9 %	14,3 %
Ei lainkaan tärkeä	2,6 %	-	2,4 %	1,1 %

Taulukko 26: Alueen luonnosta ja lajistosta kertovien opasteiden ilmoittamisen tärkeys infotaululla

84,7 % piti alueen luonnosta ja lajistosta kertomista erittäin tai hieman tärkeänä (Taulukko 26).

Nuotiopaikat	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	69,2 %	68,3 %	45,2 %	63,2 %
Hieman tärkeä	25,6 %	25,7 %	31,0 %	26,9 %
Ei niin tärkeä	5,1 %	5,9 %	23,8 %	9,9 %
Ei lainkaan tärkeä	-	-	-	-

Taulukko 27: Nuotiopaikkojen ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Suomalaiset vastaajat pitivät nuotiopaikkojen ilmoittamista tärkeämpänä kuin ulkomaalaiset vastaajat (Taulukko 27).

Yleisökäymälät	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	74,4 %	69,3 %	54,8 %	67,0 %
Hieman tärkeä	20,5 %	20,8 %	31,0 %	23,1 %
Ei niin tärkeä	-	6,9 %	11,9 %	6,6 %
Ei lainkaan tärkeä	-	2,0 %	-	1,1 %

Taulukko 28: Yleisökäymälöiden ilmoittamisen tärkeys infotaululla

Yleisesti ottaen kaikki vastaajaryhmät pitivät erittäin tärkeänä yleisökäymälöiden sijainnin ilmoittamista infotaululla: tästä ryhmästä vähiten tärkeänä sitä pitivät ulkomaalaiset vastaajat (Taulukko 28).

Muut palvelut, mitkä?

10 halusi lisää vesipisteitä: "Juomavesi kesällä, juomavesipiste, Lähteet, vesipiste, Missä vesipiste?, Onko vesipisteitä, vesipiste, Vesilähde yms., jos nestevajaus yllättää. Vesipiste, toimiiko talvella, Vesipisteet."

halusi kahviloita ym. : "Cafe places, kahvila-ravintola - palvelut, Kahviot, kioskit, Kahvila, Virvoke tms."

14 halusi infopisteitä, tietoja paikasta/palveluista: "infopisteet, Material about Nuuksio park, Opaspalvelut puh., hätänumerot, reitin karttakuva, The sign of the information on the main road, Jätepiste(Jos on), uimapaikat, koirien kiinnipito. Roskikset, Uimapaikat, Uimarannat, yöpymispaikat, majat, kalastusmahdollisuus."

2 halusi muita palveluita: "Tornit yms., Wifi."

Selkeästi eniten kaivattiin infotaululle tietoa vesipisteistä, joita Nuuksion kansallispuistossa on ainoastaan Kattilassa ja Haukkalammella, jossa niitä ei ilmeisestikään ole merkitty riittävän selkeästi.

6.2.13 Millaisissa tilanteissa olisi tärkeää olla opasteita ja viittoja?

Reittimerkit puiden kyljissä	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	33,3 %	33,7 %	50,0 %	37,4 %
Hieman tärkeä	15,4 %	25,7 %	21,4 %	22,5 %
Ei niin tärkeä	23,1 %	27,7 %	21,4 %	25,3 %
Ei lainkaan tärkeä	28,2 %	11,9 %	7,1 %	14,3 %

Taulukko 29: Onko tärkeää, että reittimerkit puiden kyljissä

Ryhmistä paikalliset asukkaat pitävät vähiten tärkeänä sitä, että reittimerkit olisivat puiden kyljissä (51,3 % piti sitä ei niin tai ei lainkaan tärkeänä). Erittäin tai hieman tärkeänä kaikista vastaajista sitä pitää 59,9 % (Taulukko 29).

Reittimerkit polun varrella, erillisessä tolpassa	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	56,4 %	45,5 %	45,2 %	47,8 %
Hieman tärkeä	23,1 %	34,7 %	38,1 %	33,0 %
Ei niin tärkeä	15,4 %	13,9 %	7,1 %	12,6 %
Ei lainkaan tärkeä	5,1 %	5,9 %	9,5 %	6,6 %

Taulukko 30: Onko tärkeää, että reittimerkit erillisessä tolpassa

Neljä viidestä vastanneesta pitää erittäin tai hieman tärkeänä erillisessä tolpassa olevia reittimerkkejä polun varrella. (huom. ei kiinni puissa) (Taulukko 30).

Reittien aloituspisteessä	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	87,2 %	89,1 %	78,6 %	86,3 %
Hieman tärkeä	10,3 %	7,9 %	16,7 %	10,4 %
Ei niin tärkeä	-	3,0 %	2,4 %	2,2 %
Ei lainkaan tärkeä	2,6 %	-	2,4 %	1,1 %

Taulukko 31: Opasteiden tärkeys reittien aloituspisteessä

Reittimerkit reittien aloituspisteessä ovat melkein kaikkien mielestä erittäin tärkeitä (86,3 %) (Taulukko 31).

Polku haarautuu useaan suuntaan	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	94,9 %	93,1 %	81,0 %	90,7 %
Hieman tärkeä	5,1 %	6,9 %	14,3 %	8,2 %
Ei niin tärkeä	-	-	2,4 %	0,5 %
Ei lainkaan tärkeä	-	-	2,4 %	0,5 %

Taulukko 32: Opasteiden tärkeys, kun polku haarautuu useaan suuntaan

Reittimerkit polun haarautuessa useaan suuntaan on kaikkien vastanneiden mukaan erittäin tärkeää (90,7 %) (Taulukko 32).

Reitti siirtyy polulta tielle	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	64,1 %	55,4 %	35,7 %	52,7 %
Hieman tärkeä	33,3 %	38,6 %	42,9 %	38,5 %
Ei niin tärkeä	2,6 %	5,0 %	21,4 %	8,2 %
Ei lainkaan tärkeä	-	1,0 %	-	0,5 %

Taulukko 33: Opasteiden tärkeys, kun reitti siirtyy polulta tielle

91,2 % kaikista vastaajista pitää reittimerkintää erittäin tai hieman tärkeänä siirryttäessä polulta tielle (Taulukko 33).

Pääreiteiltä erkanevia pienempiä polkuja	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	59,0 %	56,4 %	40,5 %	53,3 %
Hieman tärkeä	30,8 %	35,6 %	35,7 %	34,6 %
Ei niin tärkeä	5,1 %	6,9 %	23,8 %	10,4 %
Ei lainkaan tärkeä	2,6 %	1,0 %	-	1,1 %

Taulukko 34: Opasteiden tärkeys, kun pääreiteiltä erkanevia pienempiä polkuja

Kaikkien vastaajien mielestä (87,9 %) reittimerkintä on tärkeää kun pääreitiltä erkanee pienempiä polkuja, ulkomaalaisten osalta hajonta on suurempaa vastauksissa (Taulukko 34).

Merkittyjen reittien risteyskohdassa	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	89,7 %	73,3 %	57,1 %	73,1 %
Hieman tärkeä	5,1 %	22,8 %	35,7 %	22,0 %
Ei niin tärkeä	-	4,0 %	4,8 %	3,3 %
Ei lainkaan tärkeä	5,1 %	-	2,4 %	1,6 %

Taulukko 35: Opasteiden tärkeys merkittyjen reittien risteyskohdassa

Kaikkien vastaajien mielestä (95,1 %) reittimerkintä merkittyjen reittien risteyskohdassa on joko erittäin tai hieman tärkeää, ulkomaalaisten osalta hajonta on suurempaa vastauksissa (Taulukko 35).

Siirryttäessä kansallispuiston alueelle	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	46,2 %	29,7 %	45,2 %	36,8 %
Hieman tärkeä	33,4 %	40,6 %	33,3 %	37,4 %
Ei niin tärkeä	17,9 %	24,8 %	19,0 %	22,0 %
Ei lainkaan tärkeä	2,6 %	5,0 %	2,4 %	3,8 %

Taulukko 36: Opasteiden tärkeys siirryttäessä kansallispuiston alueelle

Vajaat kolme neljäsosaa kaikista vastaajista (74,2 %) pitää erittäin tai hieman tärkeänä reittimerkintää siirryttäessä kansallispuiston alueelle (Taulukko 36).

Siirryttäessä kuntien omille ulkoilualueille	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	25,6 %	12,9 %	21,4 %	17,6 %
Hieman tärkeä	41,0 %	34,7 %	38,1 %	36,8 %
Ei niin tärkeä	25,6 %	36,6 %	40,5 %	35,2 %
Ei lainkaan tärkeä	7,7 %	15,8 %	-	10,4 %

Taulukko 37: Opasteiden tärkeys siirryttäessä kuntien omille ulkoilualueille

Hieman yli puolet kaikista vastaajista (54,4 %) piti erittäin tai hieman tärkeänä tietoa siitä milloin siirrytään kuntien omille ulkoilualueille (Taulukko 37).

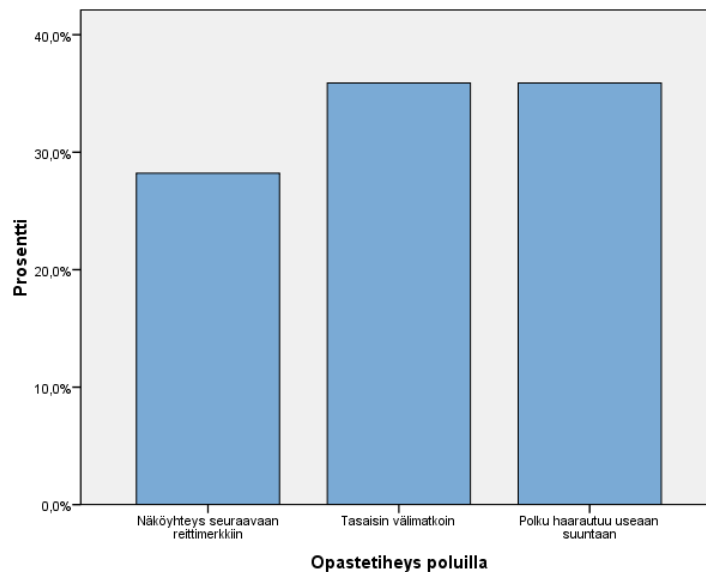
Numeroidut tolpat ja vastaavat numerot kartalla	Paikalliset asukkaat	Muut kotimaiset vastaajat	Ulkomaiset vastaajat	yhteensä
Erittäin tärkeä	53,8 %	33,7 %	50,0 %	41,8 %
Hieman tärkeä	25,8 %	41,6 %	35,7 %	36,8 %
Ei niin tärkeä	10,3 %	21,8 %	14,3 %	17,6 %
Ei lainkaan tärkeä	10,3 %	3,0 %	-	3,8 %

Taulukko 38: Kartalta löytyisivät numeroituja tolppia vastaavat numerot

76,8 % kaikista vastaajista piti erittäin tai hieman tärkeänä että polkujen risteyksissä olisi numeroidut tolpat ja niitä vastaavat numerot löytyisivät kartalta.

6.2.14 Miten tiheästi tulisi opasteita poluilla olla?

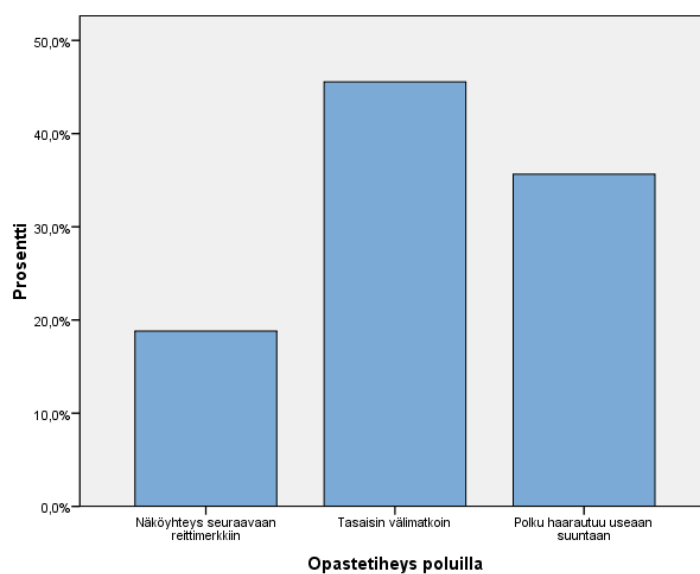
Paikalliset asukkaat

Kuvio 9: Paikallisten asukkaiden mielestä, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla

Paikallisten vastaajien mielestä suosituimmat vaihtoehdot ovat: tasaisin välimatkoin (35,9 %) sekä kun polku haarautuu useampaan suuntaan (35,9 %), vähemmän tärkeänä pidettiin näköyhteyttä seuraavaan reittimerkkiin (28,2 %) (Kuvio 26).

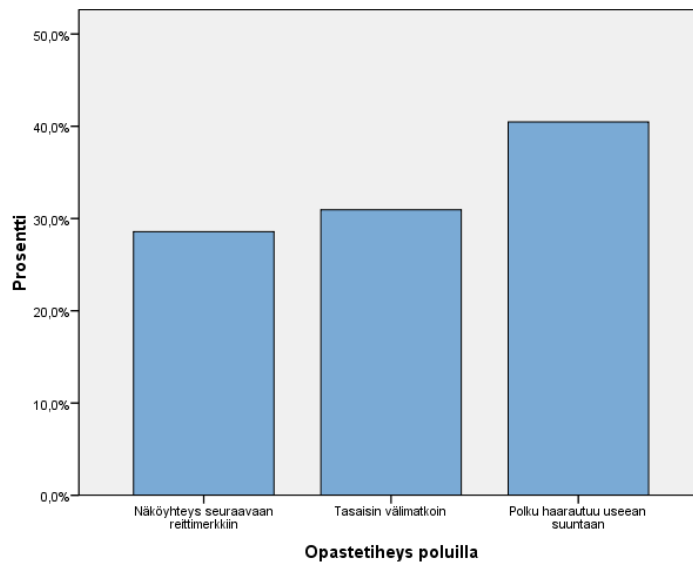
Muut kotimaiset vastaajat

Kuvio 10: Muiden kotimaisten vastaajien mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla

Muut kotimaiset vastaajat suosivat eniten vaihtoehtoa opasteita tasaisin välimatkoin (45,5 %), seuraavaksi tärkeimpänä pidettiin vaihtoehtoa polun haarautuessa useaan suuntaan (35,6 %) ja vähiten sai kannatusta näköyhteys seuraavaan reittimerkkiin (18,8 %) (Kuvio 27).

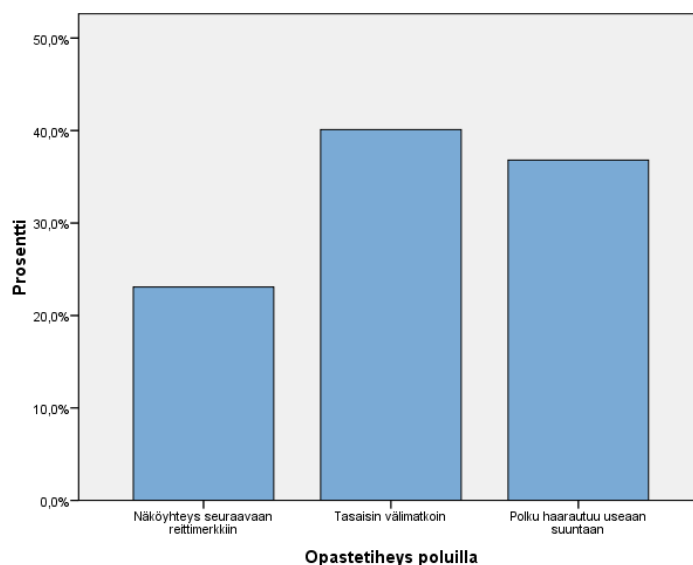
Ulkomaalaiset vastaajat

Kuvio 11: Ulkomaalaisten mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla

Ulkomaalaiset vastaajat suosivat eniten vaihtoehtoa polku haarautuu useaan suuntaan (40,5 %), seuraavaksi tärkeimpänä pidettiin vaihtoehtoa tasaisin välimatkoin (31 %) ja vähiten valittiin vaihtoehtoa näköyhteys seuraavaan reittimerkkiin (28,6 %) (Kuvio 28).

Kaikki vastaajat yhteensä

Kuvio 12: Kaikkien vastaajien mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla

Kaikki vastaajat yhteensä suosivat eniten vaihtoehtoa tasaisin välimatkoin (40,1 %), seuraavaksi tärkeimpänä pidettiin vaihtoehtoa polku haarautuu useaan suuntaan (36,8 %) ja vähiten suosittiin vaihtoehtoa näköyhteys seuraavaan reittimerkkiin (23,1 %) (Kuvio 29)

7 Yhteenveto ja johtopäätökset

Kolmen kuukauden aikana tehdyissä kyselyissä saatiin vastauksia yhteensä 182 henkilöltä, joista hieman yli puolet oli miehiä ja loput vastaajista luonnollisesti naisia. Suurin osa vastaajista oli 25-44 -vuotiaita, seuraavaksi eniten oli 45-64 -vuotiaita (Kuvio 3). Suurin osa vastaajista oli suomalaisia, joista esim. espoolaisia 30,8 %, helsinkiläisiä 14,8 %, vihtiläisiä 12,6 % ja vantaalaisia 7,1 %. Ulkomaalaisista suurin yksittäinen ryhmä olivat saksalaiset (3,8 %) ja toiseksi suurin ryhmä japanilaiset (2,7 %). Vastaajista suurin osa oli palkansaajia, joista työntekijät olivat suurin ryhmä (Kuvio 6). Ulkoilualueilla kyselyyn vastanneista liikkui suurin osa ryhmässä (ei yksin) 78,5 %, ilman lapsia mukana 73,3 %. Vastaajista kolmasosa oli liikkeellä kaksin puolisonsa kanssa. 29,4 %:lla oli mukanaan puoliso ja lapset. 24,2 % vastaajista oli yksin asuvia, 8,9 % vastaajista ilmoitti kuuluvansa ryhmään muut (esim. asuu sisaruksen, mummon, tädin yms. kanssa) ja 3,9 % vastaajista asui yksin lasten kanssa.

Kyselylomakkeita kerättiin tässä tutkimuksessa yhteensä kuudella eri ulkoilualueella, vaihdellen alueita kansallispuistossa sijaitsevista Helsingin kaupungin ulkoilualueisiin. Vastauksia kerättiin yli puolet Nuuksion kansallispuistossa sijaitsevalta Haukkalammelta, toiseksi eniten Pirttimäestä (H:gin kaup. ulkoilualue) ja kolmanneksi eniten Hotelli Elohoivin alueelta, joka sijaitsee myös kansallispuistossa. Loput vastauksista jakautuivat melko tasaisesti muiden keräyspaikkojen kesken.

Kyselyn alussa vastaajilta tiedusteltiin kuinka hyvin he tunsivat eri alueita Nuuksion kansallispuistossa, sen lähialueilla olevia ulkoilualueita tai kyliä. Parhaiten kaikki kävijät tunsivat kansallispuistossa sijaitsevan Haukkalammen ulkoilualueen ja ulkomaalaisistakin yli puolet tunsi paikan. Toiseksi parhaiten tunnettiin Solvalla (ulkoilualue ja urheiluopisto), jonka kaikista vastaajista noin puolet tunsi mutta ulkomaalaisista sitä ei monikaan tuntenut (76,2 % ilmoitti ettei tuntenut paikkaa lainkaan). Kattilan sijainnin kaikista vastaajista tunsi 42,3 %, ulkomaalaiset tunsivat paikan vain nimeltä tai eivät lainkaan. Hotelli Elohoivin tunnettuus oli heikko: 68,1 % kaikista vastaajista ei tuntenut paikkaa ja ulkomaalaisten osuus oli vielä suurempi 95,2 %. Osa tästä voi selittyä sillä, että Elohoiviin ei pääse julkisilla liikennevälineillä sekä sillä, että Elohoivi sijaitsee kansallispuiston vähemmän tunnetussa länsiosassa. Paikallisista vastaajista yli puolet kuitenkin tunsi Elohoivin sijainnin. Ulkomaalaiset vastaajat ilmoittivat tuntevansa Nuuksion ulkoilumajan (Haukkalammen ja Kattilan jälkeen kolmantena) paremmin kuin jopa Solvallan, jonka kautta sentään ajetaan Haukkalammelle ja Kattilaan. Voi

olla että osa ulkomaalaisista vastaajista on sekoittanut Nuuksion ulkoilumajan (joka sijaitsee Brobackassa, Nupurintien(=Turunväylä) läheisyydessä) Haukkalammella sijaitsevaan opastupaan.

Seuraavaksi lomakkeessa tiedusteltiin oliko vastaajien helppo löytää Nuuksion kansallispuistoon, pysäköintialueille, ulkoilualueille ja opastetuille retkipoluille. Kaikista vastaajista kansallispuistoon löysi helposti 82,4 %, pysäköintialueille 70,9 %, ulkoilualueille vain 59,3 % ja opastetuille retkipoluille 90,4 %. Kansallispuistoon ja pysäköintialueille oli siis vastaajien mukaan helppo löytää mutta pysäköintialueilta ulkoilualueille pääseminen ja niiden löytäminen oli taas hiukan vaikeampaa. Seuraavaksi haluttiin tietää ovatko vastaajat eksyneet Nuuksion kansallispuistossa. Suuri osa vastaajista ei ollut koskaan eksynyt, paikallisissa oli suhteessa enemmän eksyneitä; kerran eksyneitä oli 23,6 % ja joskus eksyneitä oli 10,3 %.

Kysymyslomakkeessa oli neljä kuvavaihtoehtokysymystä, joissa jokaisessa oli neljä eri kuvavaihtoehtoa ja kysymyksissä kysyttiin selkeintä opastetta, reittimerkkiä ja opastetaulua sekä miellyttävintä lähtöporttia. Alla on esitetty ne kuvat jotka kaikki vastaajat valitsivat selkeimmiksi ja miellyttävimmäksi.

Selkein opaste kuva d) 55,5 %

Selkein reittimerkki kuva a) 44 %

Selkein opastetaulu kuva a) 35,7 %

Miellyttävin lähtöportti kuva c) 37,9 %

Kysyttäessä kuinka tärkeää olisi ilmoittaa opasteissa reittimerkin lisäksi myös reitin nimi, erittäin tai hieman tärkeänä tätä piti neljä viidestä vastaajasta. Kaikista vastaajista suuri osa (72 %) piti erittäin tai hieman tärkeänä sitä, että opasteet olisi ilmoitettu myös englanniksi.

Kysymyslomakkeessa kysyttiin mitä asioita vastaajat pitivät erittäin tai hieman tärkeinä asioina ilmoitettavaksi infotaululla: tärkeinä asioina pidettiin maastotyyppin, reitin pituuden, reitin vaativuustason, liikuntaesteisten reittien, nuotiopaikkojen (suhteessa tärkeämpää suomalaisille vastaajille kuin ulkomaalaisille) ja yleisökäymälöiden ilmoittamista.

Erittäin tai hieman tärkeänä pidettiin myös luonnosta ja lajistosta kertovien opasteiden ilmoittamisen infotaululla. Maanomistusolojen ilmoittamista vastaajat eivät pitäneet erityisen tärkeänä (67 % piti tätä ei niin tai ei lainkaan tärkeänä). Näiden jälkeen lomakkeessa oli mahdollisuus vastata avoimeen kysymykseen mitä muita palveluita haluttaisiin ilmoitettavan. Suurin yksittäinen tiedontarve koski vesipisteitä: niitä kaivattiin sinne missä niitä ei ollut ja paikoissa joissa niitä oli (Haukkalampi ja Kattila) ne oli ilmeisesti merkitty puutteellisesti.

Lomakkeessa tiedusteltiin millaisissa tilanteissa vastaajien mielestä olisi erittäin tai hieman tärkeää olla opasteita ja viittoja: kaikki vaihtoehdot saivat kannatusta, erityisesti kun polku haarautuu useaan suuntaan (90,7 %), kun reitti siirtyy polulta tielle (91,2 %) sekä reittien risteyskohdassa (95,1 %). Vastaajien mukaan tärkeämpää olisi se, että reittimerkit olisivat polun varrella, erillisessä tolpassa (erittäin tai hieman tärkeää 80,8 %) kuin se, että ne olisivat puiden kyljissä (naulattuna tai sidottuna ym. erittäin tai hieman tärkeää 59,9 %). Opasteita ja viittoja pidettiin tärkeinä myös silloin kun pääreiteiltä erkanevat pienempiä polkuja (87,9 %), kun reitti siirtyy kansallispuiston alueelle (74,2 %) sekä kun reitti siirtyy kuntien omille ulkoilualueille (54,4 %). Opasteet ja viitat koettiin myös tärkeiksi reittien aloituspisteessä (86,3 %) sekä myös se, että polkujen risteyksissä olisi numeroidut tolpat ja niitä vastaavat numerot löytyisivät kartalta (76,8 %).

Viimeisenä kysyttiin vastaajilta mielipidettä siitä miten tiheästi opasteita tulisi reiteillä olla. Valintavaihtoehtoja oli kolme ja eniten kannatusta sai vaihtoehto 'tasaisin välimatkoin' (40,1 %), seuraavaksi 'kun polku haarautuu useampaan suuntaan' (36,8 %) ja 'näköyhteys seuraavaan merkkiin' (23,1 %) sai näistä vaihtoehtoista vähiten kannatusta.

Saatujen tutkimustulosten perusteella ehdotamme, että pääteiden varrelle tulisi lisätä opasteita Nuuksion kansallispuistoon ja sen eri ulkoilualueille. Uutta Klassarinkierrosta puiston länsiosassa (Elohovi) ei ole ilmeisesti tarpeeksi markkinoitu yleisölle, koska se oli kaikille ryhmille melko tuntematon. Nuuksion kansallispuistoon ja sen lähialueille kaivataan opasteita myös englanniksi.

Lähtöportiksi ei kaivata mitään suurta, pieni ja yksinkertainen valittiin miellyttävimmäksi kaikkien vastaajaryhmien tulokset huomioon ottaen, tästä oli poikkeuksena ulkomaalaisten vastaajien ryhmä, joka piti miellyttävimpänä vaihtoehtoa d), joka oli rakenteeltaan suurin. Infotauluilla haluttiin ilmoitettavan mm. vesipisteiden, yleisökäymälöiden ja nuotiopaikkojen sijainti, reitin vaativuustaso standardoidusti ja reitit liikuntaesteisille. Infotauluun haluttiin

selkeä kartta alueesta ja sen vieressä kartalla olevat kuviot selitettynä. Vesipisteitä haluttiin muuallekin kuin vain Kattilaan ja Haukkalammelle, eikä niidenkään vesipisteitä ole merkitty tarpeeksi selkeästi. Ilmaisia karttoja kaivattiin kaikille ulkoilualueille selkeästi näkyville. Oppaiden tulisi olla Haukkalammella enemmän ulkona, koska opastuvasta heitä ei osata etsiä. Tämän tutkimuksen perusteella poluille ei tarvittaisi lisää opasteita: vastaajille riitti, että opasteita on tasaisin välimatkoin, näköyhteys seuraavaan ei ole välttämätön. Luonnosta ja lajistosta kertovia opasteita haluttiin myös reittien varrelle. Kuvakysymysten avulla selvitettiin, että ihmiset suosivat selkeitä, helppotajuisia, muutamia päävärejä käyttäviä opasteita mutta opasteita ja merkkejä ei saisi naulata puiden kylkiin. Opasteita ja viittoja halutaan silloin kun polku haarautuu useaan suuntaan, kun reitti siirtyy polulta tielle sekä reittien aloitus- ja risteyskohdissa. Polkujen risteyskohtiin haluttiin numeroituja tolppia ja vastaavat numerot näkyviin karttaan.

Opinnäytetyöprosessi aloitettiin tammikuussa 2010. Prosessi eteni Metsähallitukselta saadun aikataulun mukaisesti. Aikataulussa oli määritelty kyselyn toteutus kesän 2010 aikana. Tutkimuksen tuli olla valmis lokakuun loppuun mennessä ja aikataulussa pysyttiin hyvin. Vastauksia kyselytutkimukseen oli toisin paikoin vaikeaa saada, koska joissain paikoissa kävijöitä oli vähän tai ei ollenkaan. Valtaosa vastauksista saatiinkin Haukkalammelta. Tutkimus tehtiin yhteistyössä tilaajan, Metsähallituksen kanssa. Metsähallituksen yhteyshenkilönä oli Aino von Boehm. Häneltä saatiin apua ja kommentteja koko prosessin ajan. Kyselylomake tehtiin yhteistyössä Aino von Boehm'n, Kaija Koivusalon sekä myös Nuuksion informaatiopalvelujen kysynnästä opinnäytetyötään tekevän Mirva Markkilan kanssa. Opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen ja erittäin opettava. Kyselylomakkeen suunnitteluun ja muotoiluun meni paljon aikaa. Opinnäytetyöprosessi toi myös muita uusia ja opettavia kokemuksia, kuten esimerkiksi SPSS - ohjelmiston käyttö tulosten analysoinnissa. Mirva Markkila auttoi pääsemään alkuun SPSS - ohjelmiston kanssa ja tarkempaa ohjausta saatiin Jarmo Heinonselta.

Keväällä 2010 kokoonnuttiin ensimmäisen kerran kaikkien Nuuksioon liittyvien opinnäytetöiden tekijöiden ja ohjaajien kanssa. Tapaamisissa opiskelijat kertoivat opinnäytetöistään ja missä vaiheessa ne olivat. Tapaamisia järjestettiin keväällä kolme kertaa ja syksyllä niitä jatkettiin. Tapaamisissa saatiin ohjausta ja kommentteja ohjaajilta, yhteyshenkilöltä sekä muilta opinnäytetyön tekijöiltä.

Selvityksen tilaajan kanssa tehty kyselylomake vastasi mielestämme hyvin tilaajan esittämiä vaatimuksia. Kyselytutkimus toteutettiin aikataulussa ja asetetut vastaajatavoitteet jopa ylitettiin. Analyysin toteuttaminen oli opinnäytetyössä vaikeinta, sillä ennen opinnäytetyön tekemistä emme olleet aikaisemmin joutuneet tekemisiin tilastoinnin tai analyysiohjelmien kanssa. Haluamme kiittää Metsähallituksen Aino von Boehm'iä, Leena Alakoskea, Kaija Koivusaloa, ohjaajiamme Anne Hakkarasta ja Marja Mikkolaa sekä opiskelutoveriamme Mirva

Markkilaa avusta. Vietimme mielenkiintoisen ja mukavan kesän Nuuksion alueella, ihmisten parissa, tehden kyselytutkimusta ja toimien "varaoppaina" pääkaupunkiseudun kansallispuistossa kävijöille.

Lähteet

Kirjalähteet:

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Järviluoma, J. & Saarinen, J. 2001. Luonnon matkailu- ja virkistyskäyttö tutkimuskohteena. Metsäntutkimuslaitos: Rovaniemi. (Gummerus: Saarijärvi.)

Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O.I. & Wallsten, P. 2009. Kävijäseuranta luontoalueilla - Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja sarja B 116. Helsinki: Edita.

Metsähallitus. 2006. Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. Helsinki: Metsähallitus.

Leivo, M. 2003. Nuuksio. Miljoonan ihmisen erämaa. Helsinki: Tammi.

Ojasalo, Moilanen & Ritalahti. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOY

Rautio, A. & Partanen, S. 2003. Suomen retkeily opas. Helsinki: Edita publishing.

Vilka H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.

Verhe, I., Ruti M. & Suomen Invalidien Urheiluliitto. 2007. Esteetön luontoliikunta. Opetusministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 93. Tampere: Rakennustieto.

Internetlähteet:

Kansallispuistot. 2009. Metsähallitus. Viitattu 1.3.2010.
<http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=100>.

Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme. 2010. Metsähallitus. Viitattu 1.3.2010.
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Sivut/Kansallispuistotovatluontoaarteitamme.aspx>.

Löydä Nuuksio -hanke parantaa kansallispuiston palveluita. 2009. Metsähallitus. Viitattu 01.03.2010. <http://www.luontoon.fi/news.asp?Section=1603&Item=18996>.

Nuuksion luonto. 2009. Metsähallitus. Viitattu 1.3.2010.
<http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=247>.

Tervetuloa Metsähallituksen verkkopalveluun. 2009. Metsähallitus. Viitattu 1.3.2010
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Sivut/Etusivu.aspx>.

Tilastokeskus. 2010. Viitattu 5.10.2010.
<http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ikakausi/022-1979/index.html>

Julkaisemattomat lähteet:

Loven, L. 2010. Tarjouspyyntö. Tulostettu 29.01.2010.

Von Boehm, A. 2010. Toimeksiantojen sisällöt ja määrittelyt. Email aino.vonboehm@metsa.fi.
4.5.2010. Tulostettu 5.5.2010.

Von Boehm, A. 2010. Henkilökohtainen tiedonanto. 26.10.2010

Kuvat

<u>Kuva 1: Nuuksion kansallispuiston sijainti</u>	<u>9</u>
<u>Kuva 2: Nuuksion kansallispuisto alueen kartta</u>	<u>11</u>

Kuviot

<u>Kuvio 1: Kyselyn keruupaikat</u>	<u>20</u>
<u>Kuvio 2: Vastaajien ikäjakauma</u>	<u>21</u>
<u>Kuvio 3: Vastaajien kotimaa</u>	<u>22</u>
<u>Kuvio 4: Vastaajien asuinpaikat maakunnittain</u>	<u>22</u>
<u>Kuvio 5: Vastaajien työstatus</u>	<u>23</u>
<u>Kuvio 6: Vastaajien sosiaalinen tilanne</u>	<u>23</u>
<u>Kuvio 7: Onko vastaaja matkassa yksin vai ryhmässä.....</u>	<u>24</u>
<u>Kuvio 8: Onko mukana pieniä lapsia</u>	<u>24</u>
<u>Kuvio 9: Paikallisten asukkaiden mielestä, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla</u>	<u>45</u>
<u>Kuvio 10: Muiden kotimaisten vastaajien mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla.....</u>	<u>45</u>
<u>Kuvio 11: Ulkomaalaisten mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla ...</u>	<u>46</u>
<u>Kuvio 12: Kaikkien vastaajien mielipide, kuinka tiheästi opasteita poluilla tulisi olla</u>	<u>46</u>
<u>Kuvio 13: Selkein viittamalli iän mukaan</u>	<u>64</u>
<u>Kuvio 14: Selkein reittimerkkimalli iän mukaan.....</u>	<u>64</u>
<u>Kuvio 15: Selkein opastetaulu iän mukaan</u>	<u>65</u>
<u>Kuvio 16: Miellyttävin lähtöportti iän mukaan.....</u>	<u>65</u>
<u>Kuvio 17: Selkein viittamalli maakuntien mukaan</u>	<u>66</u>
<u>Kuvio 18: Selkein reittimerkki maakuntien mukaan</u>	<u>66</u>
<u>Kuvio 19: Selkein opastetaulu maakuntien mukaan.....</u>	<u>67</u>
<u>Kuvio 20: Miellyttävin lähtöportti maakuntien mukaan.....</u>	<u>67</u>

Taulukot

Taulukko 1: Haukkalammen tunnettuus	25
Taulukko 2: Kattilan tunnettuus.....	26
Taulukko 3: Solvallon tunnettuus	26
Taulukko 4: Hotelli Elohoivin tunnettuus.....	26
Taulukko 5: Siikarannan/Siikaniemen tunnettuus.....	27
Taulukko 6: Veikkolan tunnettuus	27
Taulukko 7: Tervalammen tunnettuus.....	28
Taulukko 8: Salmen ulkoilualueen tunnettuus.....	28
Taulukko 9: Oittaaan ulkoilualueen tunnettuus.....	29
Taulukko 10: Pirttimäen tunnettuus	29
Taulukko 11: Luukkaan ulkoilualueen tunnettuus.....	29
Taulukko 12: Nuuksion ulkoilumajan tunnettuus	30
Taulukko 13: Vastaajien helppo löytää pysäköintialueille.....	30
Taulukko 14: Vastaajien helppo löytää ulkoilualueille	30
Taulukko 15: Vastaajien helppo löytää Nuuksion kansallispuistoon.....	31
Taulukko 16: Vastaajien helppo löytää opastetuille retkipoluille	31
Taulukko 17: Onko vastaaja eksynyt Nuuksion kansallispuistossa	32
Taulukko 18: Opasteissa reittimerkin lisäksi nimi	35
Taulukko 19: Opasteet lukisivat englanniksi	35
Taulukko 20: Maastotyypin ilmoittamisen tärkeys infotaululla	37
Taulukko 21: Reittipituuden ilmoittamisen tärkeys infotaululla	37
Taulukko 22: Reitin keston ilmoittamisen tärkeys infotaululla	38
Taulukko 23: Reitin vaativuustason ilmoittamisen tärkeys infotaululla.....	38
Taulukko 24: Liikuntaesteisten reittien ilmoittamisen tärkeys infotaululla.....	38
Taulukko 25: Maanomistusolojen ilmoittamisen tärkeys infotaululla.....	39
Taulukko 26: Alueen luonnosta ja lajistosta kertovien opasteiden ilmoittamisen tärkeys infotaululla.....	39
Taulukko 27: Nuotiopaikkojen ilmoittamisen tärkeys infotaululla	39
Taulukko 28: Yleisökäymälöiden ilmoittamisen tärkeys infotaululla	40
Taulukko 29: Onko tärkeää, että reittimerkit puiden kyljissä	41
Taulukko 30: Onko tärkeää, että reittimerkit erillisessä tolpassa	41
Taulukko 31: Opasteiden tärkeys reittien aloituspisteessä.....	41
Taulukko 32: Opasteiden tärkeys, kun polku haarautuu useaan suuntaan.....	42
Taulukko 33: Opasteiden tärkeys, kun reitti siirtyy polulta tielle.....	42
Taulukko 34: Opasteiden tärkeys, kun pääreiteiltä erkanee pienempiä polkuja	42
Taulukko 35: Opasteiden tärkeys merkittyjen reittien risteyskohdassa.....	43

Taulukko 36: Opasteiden tärkeys siirryttäessä kansallispuiston alueelle	43
Taulukko 37: Opasteiden tärkeys siirryttäessä kuntien omille ulkoilualueille	44
Taulukko 38: Kartalta löytyisivät numeroituja tolppia vastaavat numerot	44

Liitteet

<u>Liite 1: Keräysaikataulu</u>	<u>58</u>
<u>Liite 2: Kyselylomake</u>	<u>61</u>
<u>Liite 3: Toimintaympäristöön tutustumissuunnitelma</u>	<u>63</u>
<u>Liite 4: Viittojen, reittimerkkien, opastetaulujen ja lähtöporttien vertailu iän mukaan</u>	<u>64</u>
<u>Liite 5: Viittojen, reittimerkkien, opastetaulujen ja lähtöporttien vertailu maakunnittain</u>	<u>66</u>
<u>Liite 6: Tutkimuspäiväkirja</u>	<u>68</u>
<u>Liite 7: Metsähallituksen kommentit opinnäytetyön hyödyllisyydestä</u>	<u>72</u>

Liite 1: Keräysaikataulu

Päivä	Aika	Paikka	Otoskoko	Toteutunut	Tekijä
La 29.5	aamu	Elohovi	20	10	H & K
Ti 1.6	iltapäivä	Pirttimäki	10	0	H & K
Ke 2.6	aamu	Salmi	10	0	H & K
Ma 7.6	ilta	Kattila	10	0	H & K
Ti 8.6.	ilta	Siikaranta	10	3	M
Ke 9.6	aamu	Siikaranta	10	0	H & K
To 10.6.	aamu	Kattila	10	3	M
To 10.6.	iltapäivä	Haukkalampi	10	7	H & K
Ma 14.6	aamu	Solvalla	5	6	H & K
Ti 15.6.	iltapäivä	Pirttimäki	10	9	M
Ke 16.6.	ilta	Oittaa	10	3	M
To 17.6	iltapäivä	Haukkalampi	10	13	H & K
Pe 18.6.	aamu	Kattila	10	1	M
La 19.6	ilta	Haukkalampi	15	7	H & K
Ma 21.6	aamu	Elohovi	5	3	H & K
Ma 21.6	ilta	Luukkaan ulkoilu- alue	10	6	M
Ti 22.6	ilta	Haukkalampi	5	0	H & K
Ti 22.6	ilta	Pirttimäki	10	8	M
Ke 23.6	iltapäivä	Kattila	10	0	H & K
Ke 23.6	ilta		10	0	M
Ma 28.6.	iltapäivä		10	0	M
Ti 29.6.	ilta		10	0	M
Ke 30.6	aamu	Salmi	10	0	H & K
To 1.7	aamu	Kattila	10	6	H & K
Su 4.7	ilta	Haukkalampi	10	0	H & K
Ma 5.7.	ilta		10	0	M
Ti 6.7.	iltapäivä		10	0	M
Ke 7.7	iltapäivä	Kattila	10	0	H & K
Ke 7.7	aamu		10	0	M
To 8.7	aamu	Brobacka	10	0	H & K
To 8.7.	iltapäivä		10	0	M
Pe 9.7.	ilta		10	0	M
La 10.7	iltapäivä	Pirttimäki	15	0	H & K
La 10.7	aamu		10	0	M

Ma 12.7	ilta	Haukkalampi	10	0	H & K
Ma 12.7	aamu	Veikkola	10	0	M
Ti 13.7.	iltapäivä		10	0	M
Ke 14.7	ilta		10	0	M
Ti 13.7.	aamu	Haukkalampi	5	0	H & K
To 15.7.	aamu		10	0	M
Pe 16.7.	iltapäivä		10	0	M
La 17.7	iltapäivä	Oittaa	10	4	M
Su 18.7.	iltapäivä	Haukkalampi	10	6	M
Pe 16.7.	iltapäivä	Solvalla/Haukkalampi	15	3	H & K
Ti 20.7	aamu	Siikaranta	5	0	H & K
Ke 21.7.	ilta	Siikaniemi/kumipuhkespyörästä...	10	0	M
To 22.7.	aamu	Siikaniemi	10	2	M
Pe 23.7	ilta	Haukkalampi	10	2	H & K
Su 25.7	iltapäivä	Salmi	15	5	H & K
Ke 28.7	ilta	Haukkalampi	10	0	H & K
To 29.7	aamu	Haukkalampi	10	7	M
To 29.7	iltapäivä	Solvalla	10	0	H & K
Ti 3.8	aamu	Haukkalampi	5	0	H & K
Ke 4.8	iltapäivä	Haukkalampi	10	6	H & K
Ke 11.8	ilta	Haukkalampi	10	3	H & K
To 12.8.	iltapäivä	Haukkalampi	10	4	H & K
To 12.8.	Ilta	Haukkalampi	10	6	M
Pe 13.8.	aamu	Pirttimäki	10	4	M
Ti 17.8	iltapäivä	Haukkalampi	10	3	H & K
Ke 18.8	ilta	Haukkalampi	5	1	H & K
To 19.8	iltapäivä	Haukkalampi	10	5	H & K
Ke 25.8	iltapäivä	Haukkalampi	5	2	H & K
To 26.8	iltapäivä	Haukkalampi	3	3	H & K
22.8.	iltapäivä	Salmi	10	9	M
27.8.	aamu	Haukkalampi	5	1	M
30.8.	ilta	Haukkalampi	5	2	M
31.8.	iltapäivä	Haukkalampi	10	11	M

4h/päivä	Tavoite	170
aamu = 10 - 14	Toteutunut	174
iltapäivä = 13 - 17	% osuus tavoitteesta	102
ilta = 16 - 20		

Paikat	
Haukkalampi	89
Kattila	10
Solvalla	9
Hotelli Elohoivi	13
Siikaranta, Siikaniemi	5
Veikkola	0
Tervalampi	
Salmi/Salmin ulkoilualue	14
Oittaaan ulkoilualue	7
Pirttimäen ulkoilualue	21
Luukkaan ulkoilualue	6
Nuuksion ulkoilumaja	
yhteensä	174

Muut vastaajat	101
Ulkomaalaiset	42
Paikalliset	39
yhteensä	182

Liite 2: Kyselylomake

Aineiston kerääjä (yhtymä):

numero	paikka	hassu/2010/2	ajvu	Ma
--------	--------	--------------	------	----

Selvitys opaste- ja sähköisten palveluiden tarpeesta Nuuksiossa 2010

Nuukioon valmistuu vuonna 2012 luontokeskus, joka esittelee Nuukion lisäksi koko Suomen luontoa. Keskus sijaitsee Solvian urheilupuiston lähisijalla. Tällä tutkimuksella kerätään tietoa käytetään hyödyksi retkeilijöille ohjaavien opasteiden ja luontokeskuksen tarjoamien palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Toivomme sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti!
2. Vastaa kysymyksiin henkilökohtaisesti merkittävillä yksit raasti vastausvaihtoehtoa (ei).
3. Välttämättä ympyröidään ainoastaan (1) yksit vastausvaihtoehto. Jossaakin kysymyksessä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai palautuskuorissa postilaatikkoon.

Kittokaset etukäteen!
Tutkimuksen suorittavat Laurea Ammattikorkeakoulun opiskelijat Heidi Koskela, Kristiina Mäkelä, Minna Mäkinen

OPASTEET:

1. Oletko seurannut palikat sinulle tuttuja? Raista joksista kohteesta vain yksit vaihtoehto.

	Tunnen vain nimeltä	Tiedän sijainnin	En tunna lainkaan
Haukkalampi	☐	☐	☐
Kattila	☐	☐	☐
Solvalla	☐	☐	☐
Hotelli Elohoit	☐	☐	☐
Sikaranta, Sikkarlampi	☐	☐	☐
Velkioita	☐	☐	☐
Tehsilampi	☐	☐	☐
Salmi/Salmen ulkoalue	☐	☐	☐
Oittaa ulkoalue	☐	☐	☐
Pirttimäen ulkoalue	☐	☐	☐
Loukkaan ulkoalue	☐	☐	☐
Nuukion ulkoaluma	☐	☐	☐

Rengasta vaihtoehto, joka on lähinnä omaa mielipidettäsi. Vastaa jokaiseen vaihtoehtoon. Vainohdot asteikolla 1= Täysin samaa mieltä, 2= Olltään samaa mieltä, 3= Olltään eri mieltä, 4= Täysin eri mieltä. Jos et osaa sanoa, jätä se kohta ympyröimättä.

Mihin oli helppo löytää:

1. Pysäköintialueille	1	2	3	4
2. Ulkoalueille	1	2	3	4
3. Nuukion kansallispuistoon	1	2	3	4
5. Opastetuille retkeilyalueille	1	2	3	4

6. Mitä alueella Nuukion kansallispuistossa on mielestäsi tällä hetkellä puutteellinen viittoitus ja opastus? Kirjoita kirjoitusalueen karttaa ja kirjoita tähän.

7. Oletko eksynyt ulkoaluesi Nuukion kansallispuistossa?
 En koskaan Harvoin Joskus Usein

Jos vastasit EN KOSKAAN, yllä olevaan kysymykseen, siirry kysymykseen nro.9.

8. Mitä Nuukion alueella olet eksynyt?

9. Käytät Nuukiossa retkeilyssäsi karttaa? Kyllä Ei

10. Jos vastasit kyllä, niin mitä seuraavista käytät (jaksaa). Raista vain yksit vaihtoehto.

☐ karttakeskuksen retkeily/ulkoalukarttaa	☐ kansallispuistossaan karttaa
☐ retkeilykartta, fiistä tulostettu karttaa	☐ paikallisuopintilaudun ulkoalukarttaa
☐ kännykkään ladattava mobiilikarttaa	☐ gps-karttaa
☐ muu kartta, mikä?	

11. Valitse alla olevista 4 (neljasta) opasteesta mielestäsi selkein. Valitse vain yksit.

a)

b)

c)

d)

12. Valitse alla olevista 4 (neljasta) retkeilymerkitse mielestäsi selkein. Valitse vain yksit.

a)

b)

c)

d)

Rengasta vaihtoehto, joka on lähinnä omaa mielipidettäsi. Vastaa jokaiseen vaihtoehtoon. Vainohdot asteikolla. 1=Erittäin tärkeä, 2=Hilman tärkeä, 3=Ei niin tärkeä, 4=Ei lainkaan tärkeä

13. Oletko mielestäsi tärkeää, että opasteissa (kitti) retkeilymerkit (tässä retkin nimet) 1 2 3 4

14. Oletko mielestäsi tärkeää, että opasteet tulisi myös englanniksi? 1 2 3 4

15. Valitse alla olevista 4 (neljasta) opastetavallista mielestäsi selkein. Valitse vain yksit.

a)

b)

c)

d)

16. Valitse alla olevista 4 (neljasta) lähtöportista mielestään. Valitse vain yksit.

Oletko mielestäsi tärkeää, että seuraavat asiat olisi ilmoitettu infotauluilla? Vastaa jokaiseen kohtaan. Vastausvaihtoehdot: 1=Erittäin tärkeä, 2=Hilman tärkeä, 3=Ei niin tärkeä, 4=Ei lainkaan tärkeä

17. Vastotyyppi	1	2	3	4
18. Retkin pituus	1	2	3	4
19. Retkin kosto	1	2	3	4
20. Retkin vaativuus	1	2	3	4
21. Liikuntapaiteiden retkit	1	2	3	4
22. Maanomistajien retkit	1	2	3	4
23. Alueen luonnosta ja lajistosta kertovat opasteet	1	2	3	4
24. Nuottoalut	1	2	3	4
25. Yhteisöalut	1	2	3	4
26. Muut palvelut, mikä?				

Mitätoissa olantellse olisi mielestäsi tärkeää olla opasteita ja viittoja? Vastaa jokaiseen kohtaan. Vastausvaihtoehdot: 1=Erittäin tärkeä, 2=Hilman tärkeä, 3=Ei niin tärkeä, 4=Ei lainkaan tärkeä

27. Retkeilymerkit olisivat puoleen kyllä	1	2	3	4
28. Retkeilymerkit olisivat puoleen väliellä, erillisessä toipassa	1	2	3	4
29. Retkeilymerkit olisivat puoleen väliellä, erillisessä toipassa	1	2	3	4
30. ☐ polku haarautuu useaan suuntaan	1	2	3	4
31. ☐ retkit siirtyvät puoleen väliellä	1	2	3	4
32. ☐ saarekkoja on hilman pienempiä polkuja	1	2	3	4
33. ☐ retkeilymerkit olisivat puoleen väliellä	1	2	3	4
34. ☐ siirtyään kansallispuiston alueelle	1	2	3	4
35. ☐ siirtyään kuntien omille ulkoalueille	1	2	3	4
36. Polkujen risteyksissä olisi numeroidut toipat ja mitä vastavälit numerot löytyisivät kartalta?	1	2	3	4

Miten mielestäsi opastetta tulisi mielestäsi poistaa? Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Näkökyky saaraan nähtäminäkin
 Tasaan näkökykyä mutta ei nähtämättä näkökykyä
 Kun polku haarautuu uuteen suuntaan
 Muu, mikä: _____

SÄHKÖISET PALVELUT:

Seuraavassa on valittava Nuorisliiton tulevien luontokeskusten verkkosivujen ja -palveluiden sisältö ja niiden hyödyllisyydestä sinulle. Ympyröi kustakin kohteesta vaihtoehto, joka kuvastaa mielestäsi parhaiten. Vastausvaihtoehdot: 1= Täysin samaa mieltä, 2= Melko samaa mieltä, 3= Melko eri mieltä, 4= Täysin eri mieltä.

37. Tulen käyttämään sähköistä palautelomaketta. 1 2 3 4
 38. Tulen käyttämään verkkosivujen kartta- ja kohdetietoja. 1 2 3 4
 39. Tulen etsimään tietoa Nuorisliiton luontokeskusten verkkosivulta lähiluojaisten palveluntarjoajista. 1 2 3 4
 40. Tulen käyttämään sivustoja löytääkseni tietoa Nuorisliiton luontokeskusten palveluista ja näytelystävistä. 1 2 3 4
 41. Tulen käyttämään sivustoja löytääkseni tietoa Suomen kansallispulusta. 1 2 3 4

Seuraavaksi valittavat liittyvät mahdollisuudet ja käyttöiden vuoroajankulun mahdollisuudet Nuorisliiton luontokeskusissa. Ympyröi oikea vaihtoehto joka kuvastaa mielestäsi parhaiten.

Olen kiinnostunut ...

42. verkkopohjaisesta varausjärjestelmän käyttämisestä. 1 2 3 4
 43. ajankohdistaistutuksista. 1 2 3 4
 44. käyttämään käyttöä tarkoitettua oman kunnan kuraapankkia. 1 2 3 4
 45. toimintapalveluista. 1 2 3 4
 46. käyttöä tarkoitettua keskustelupalasta. 1 2 3 4
 47. kokeilemaan luontokeskusmateriaalia. 1 2 3 4
 48. kokeilemaan luontokeskusta verkkosivulla. 1 2 3 4

Seuraavassa kysytään mielestäsi varattavien palveluiden josta on mahdollista varata luontokeskusten verkkosivujen kautta. Ympyröi parhaiten mielestäsi kuvastava vaihtoehto.

Olen kiinnostunut ...

49. kokousten varauksesta. 1 2 3 4
 50. varauksen näytelystävien varauksesta. 1 2 3 4
 51. luontokeskuspalvelun varauksesta. 1 2 3 4
 52. erilisten kuljetuspalveluiden varauksesta, kuten venekuljetus ja kimpakyytipalvelu. 1 2 3 4
 53. retkiohjelmien varauksesta joihin on erillisiä maksuja. 1 2 3 4
 54. erilaisten varattavista opastuspalveluista. 1 2 3 4
 55. varattavista majoituspalveluista. 1 2 3 4
 56. varattavista laitoista. 1 2 3 4
 57. varattavista ruokapalveluista. 1 2 3 4
 58. varattavista huonepalveluista. 1 2 3 4
 59. välineiden, kuten esimerkiksi veneiden, kajakkeiden ja retkikävelin vuokraamisesta. 1 2 3 4
 60. kerron omissa sanoissa mitä haluaisit vuokrata Nuorisliiton luontokeskusista. 1 2 3 4

Seuraavassa on valittava Nuorisliiton sähköiset palvelut maastossa olemassa ja niiden hyödyllisyydestä sinulle. Ympyröi oikea vaihtoehto joka kuvastaa mielestäsi parhaiten.

Maastossa olemassa...

61. kotona tuotettava ilmainen kartta, jossa näkyvät retkit ja palvelut on miinua hyödyllinen. 1 2 3 4
 62. olen kiinnostunut käyttämään puhelupalvelua, jossa kohde-rettelyyn saa äänivaihtoehtona soittamalla tiettyyn numeroon. 1 2 3 4
 63. olen kiinnostunut tilaamaan kohde-rettelyyn tekstiviestinä. 1 2 3 4
 64. olen kiinnostunut kannyksestä ladattavasta mobiilikartasta, jossa kohteista saa tietoa kikkailamalla sille. 1 2 3 4
 65. olen kiinnostunut kokeilemaan palvelua, jossa kohteista otetaan kukaan lähettämällä palvelunumeroon saadaan tietoa kohteista. 1 2 3 4

Raoteita oikea vaihtoehto.

66. Onko metsähaalistuksen palvelu verkkosivulla? = Kyllä = Ei
 67. Oletko käyttänyt retkikartta.fi:stä tuotettua karttaa? = Kyllä = Ei
 68. Kirjaita kokeilemällä varattava, mikäli mitään on.

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

69. Asuinalue _____
 70. Postinumero _____
 71. Kotimaa _____
 72. Aiotkin _____
 73. Syntymävuosi _____
 74. Sukupuoli: = mies = nainen
 75. Valitse itseäsi kuvaava vaihtoehto.
 = Yrittäjä = Aiempi toimihenkilö = Yliopisto toimihenkilö = Työntekijä
 = Eläkeläinen = Opettaja = Muu
 76. Valitse itseäsi kuvaava vaihtoehto.
 = Asun yksin = Asun puolison kanssa = Asun puolison ja lasten kanssa
 = Asun yksin lasten kanssa = Muu
 77. Oletko matkassa yksin vai ryhmänä? = Yksin = Ryhmänä
 78. Onko mukanaanne pieniä lapsia? = Kyllä = Ei

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

Liite 3: Toimintaympäristöön tutustumissuunnitelma

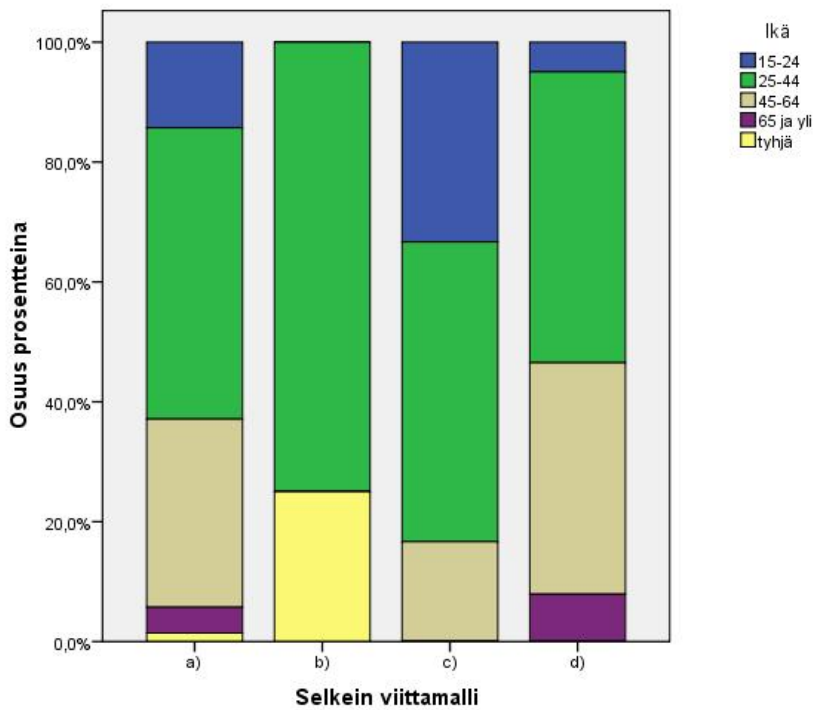
16.4.10 klo 9.30 - 14.00

Tämä on suunnitelma siitä, miten aiomme havainnoida kokemustamme matkalla ja paikanpäällä Nuuksiossa. Tarkoitus on tutustua Nuuksion kansallispuistossa sijaitsevaan Haukkalammen ulkoilualueeseen ja yhteen siellä olevista rengasreiteistä. Menemme molemmat Nuuksioon ensikertaa, joten (jo pääteilläkin olevien) opasteiden toimivuutta on hyvä testata ensikertaa kävijöillä. Valokuvaamme ulkoilualueita ja merkittyä rengasreittiä. Kuljemme yhden reiteistä (Haukankierros 4 km) ja videokuvaamme sitä samalla (palvelumuotoilun keino 'sanelin ja ääneen ajattelu').

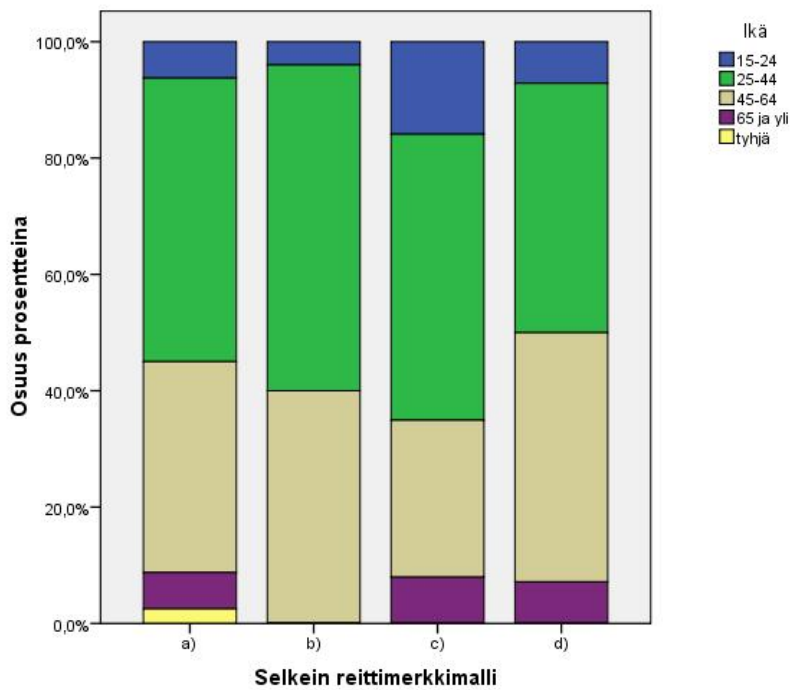
7.5.10 klo 9.30 - 15.00

Päätettiin millä ulkoilualueilla kyselytutkimusta käydään tekemässä/jakamassa ja näihin paikkoihin on tällä kertaa tarkoitus käydä tutustumassa. Eli käymme video- ja valokuvaamassa (kommentoimassa) millaisia opasteita pääteillä on ulkoilupaikoille, millaiset infopisteet, kuinka helposti reiteille löytää ja ylipäätään millaiset ulkoilualueiden reitit ovat: Pirttimäellä, Salmessa, Elohovissa, Siikarannassa, Siikaniemessä, Högbackassa ja Kattilassa.

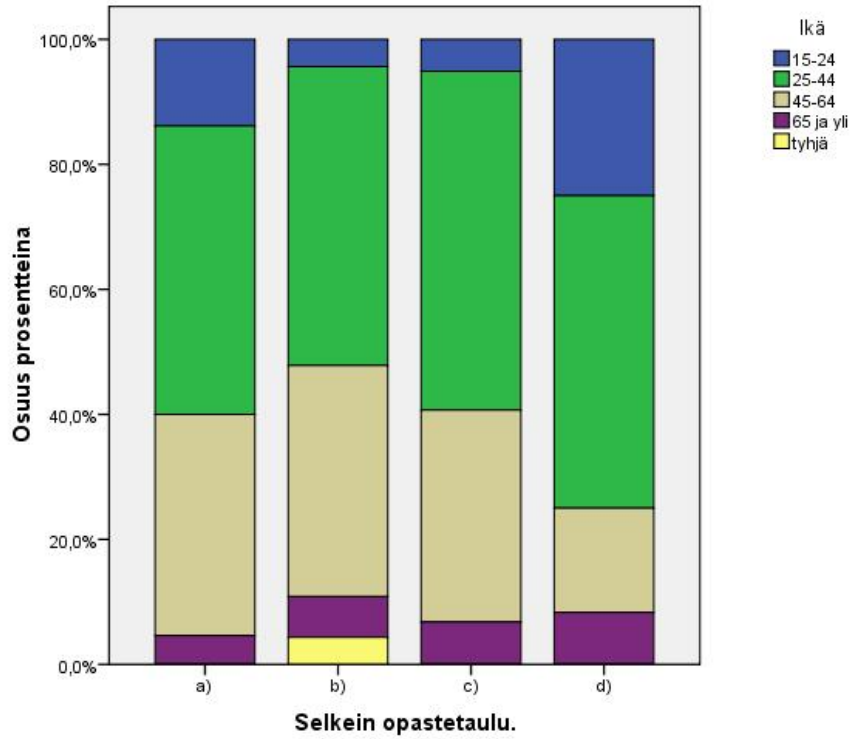
Liite 4: Viittojen, reittimerkkien, opastetaulujen ja lähtöpörttien vertailu iän mukaan

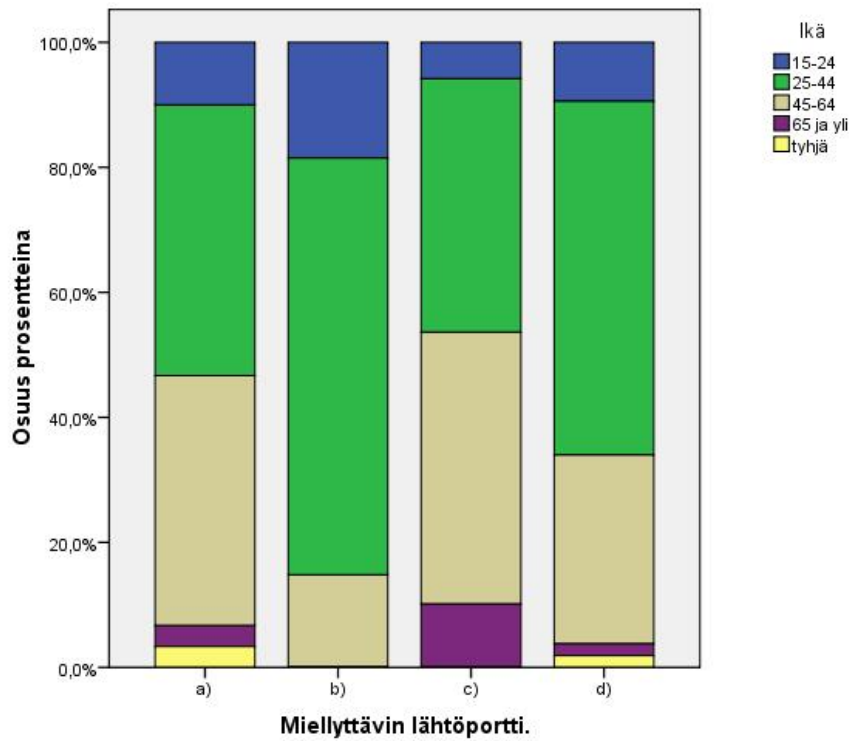
Kuvio 13: Selkein viittamalli iän mukaan

Kuvio 14: Selkein reittimerkkimalli iän mukaan

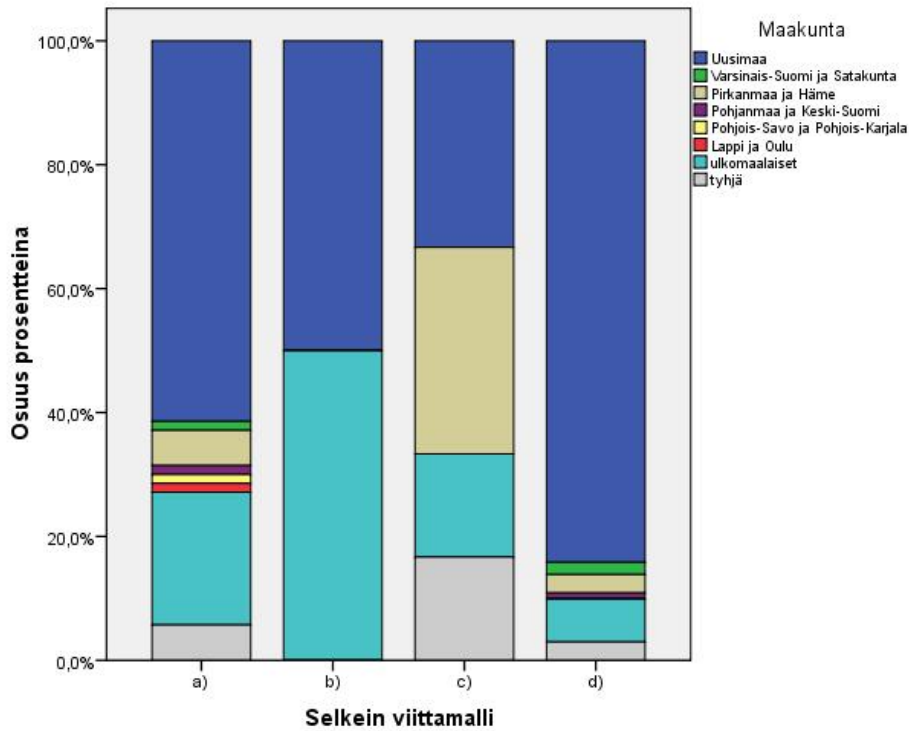

Kuvio 15: Selkein opastetaulu iän mukaan

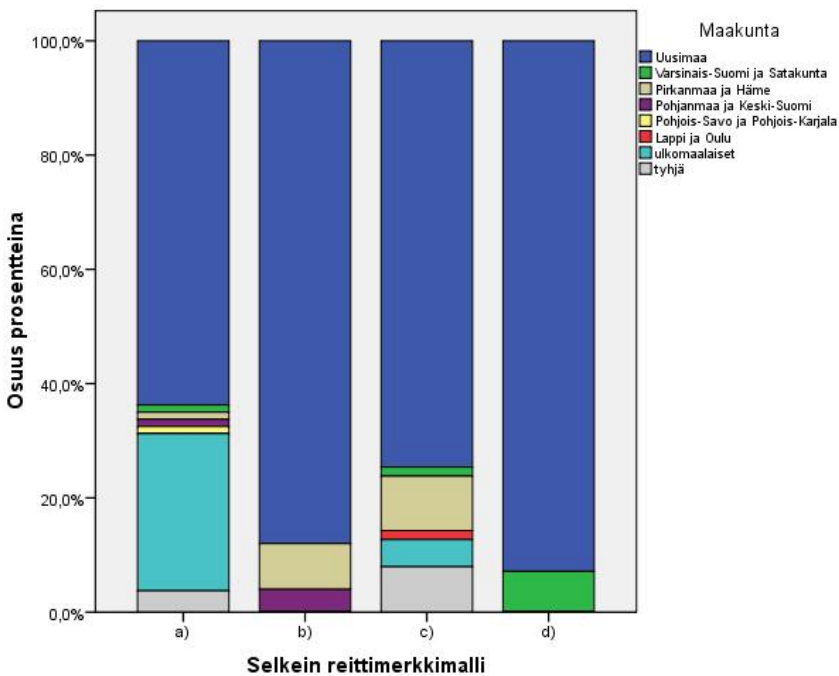

Kuvio 16: Miellyttävän lähtöpotti iän mukaan

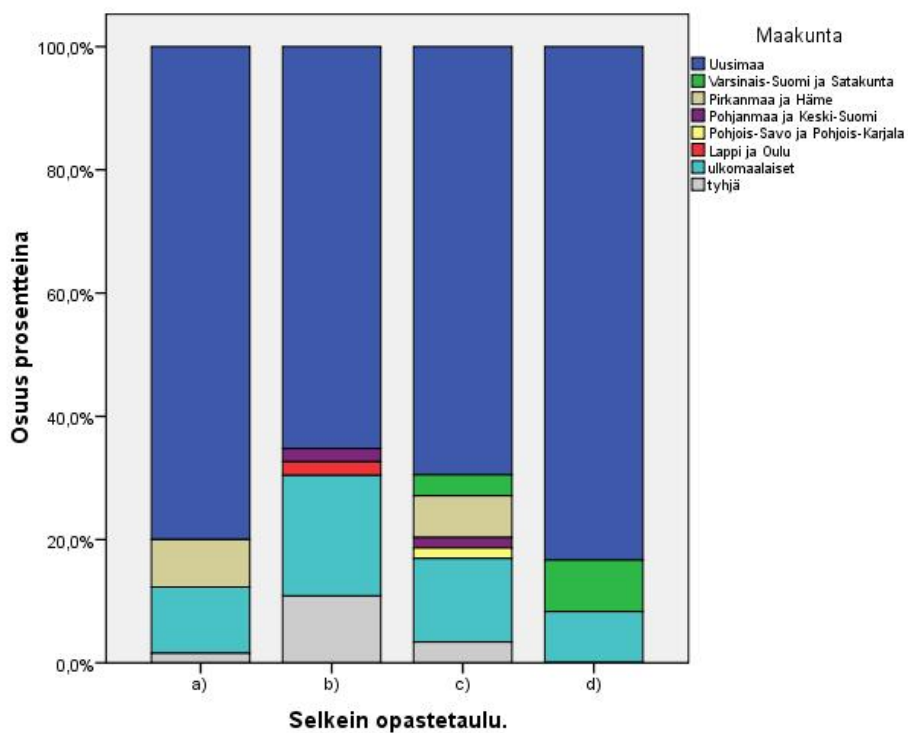
Liite 5: Viittojen, reittimerkkien, opastetaulujen ja lähtöporttien vertailu maakunnittain

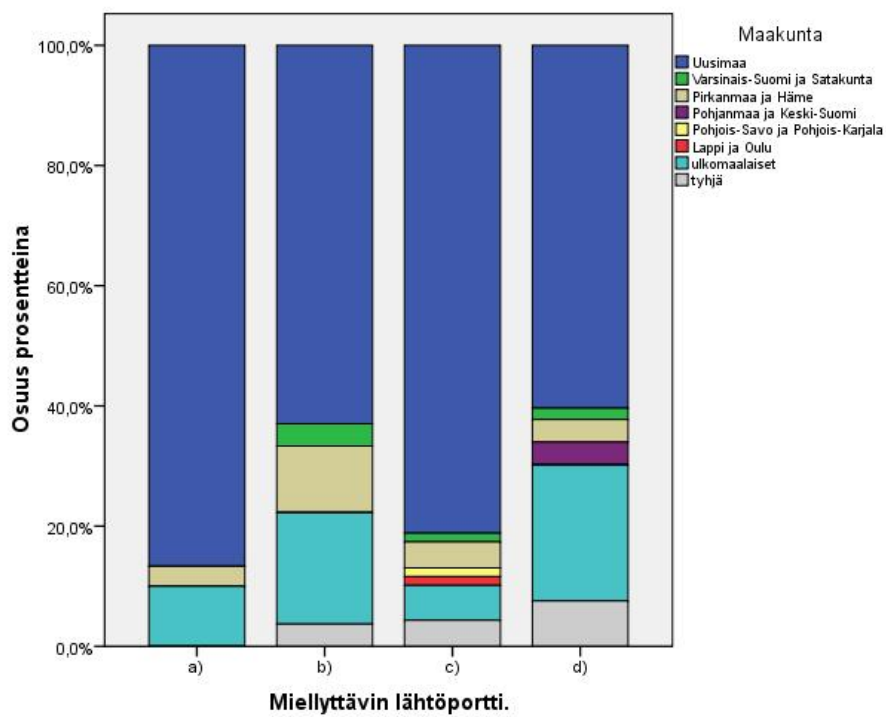
Kuvio 17: Selkein viittamalli maakuntien mukaan

Kuvio 18: Selkein reittimerkki maakuntien mukaan

Kuvio 19: Selkein opastetaulu maakuntien mukaan

Kuvio 20: Miellyttävän lähtöpörtti maakuntien mukaan

Liite 6: Tutkimuspäiväkirja

Kyselypäiväkirja ajalta 1.6 - 26.8.2010

1.6.2010 klo 10-12 Pirttimäki

Klo 10.10 paikalla auringonottajia ja lapsia urheilemassa.

Olemme rajatut parkkipaikalle.. potentiaaliset kohteet lähti just kierrokselle kun tultiin.

Kysyttiin 2 naiselta, kieltäytyivät! Tää paikka ei oo välttämättä hyvä, ehkä käymme täällä vain kerran pari.. Vaihdamme pirttimäen haukkalammeksi tai sitten tullaan tänne illalla? Saatuja lomakkeita 0.

2.6. klo 10-12 Salmi

Saavuimme paikalle klo 10.05.

Karavaanareita ja kaukaisuudessa telttailijoita, lapsiryhmä tuli vastaan, tuulinen mutta lämmin päivä.

Hyttöshyökkäys! Kaksi ihmistä tuli vastaan, kieltäytyivät, ei hyvä paikka. Saatuja lomakkeita 0

7.6. klo 16-20 Kattila

Lämmin, aurinkoinen ilma, yksi auto parkkipaikalla meidän lisäksi. Koitetaan nakittaa ne ennen ku ne kerkee lähteä. Paljon paarmoja ja kirvoja. Ei tietä kauan oltu, ketään ei oo näkyny, toi auto.. sen omistaja käveli juuri kaukaisuudessa autolleen... jesjesjes!

Tilanne muuttui, asuntoauto tuli juuri parkkikselle, kauankohan me ollaan täällä oltu? 45 min, 1 tunti..? Käytiin vielä kääntymässä haukkiksella, kysyttiin patulta, kieltäytyi kiireen takia. Saatuja 0.

9.6. klo 10.15 Siikaranta/Siikaniemi

Ajoimme suoraan niemeen, ei ketään, taijamme mennä suoraan heti rantaan. Mirva oli eilen jättäny sinne lomakkeita. Saatuja 0.

10.6. klo 13 Haukkalampi

Aurinko paistaa ja lämmin, parkkipaikalla paljon autoja. 1 täytti. 3 otti mukaansa. Parkkipaikalla myös bussi japanilaisia, koitetaan tavoittaa ne. Jee kukaan ei oo kieltäytyny! 14.15 ja ollaan saatu varmaan 9, jee! Kysyttiin kahelta ulkomaalaiselta, kieltäytyi kiireen takia. Kukaan ei tuu kiekoilta takasin tännepäin. Enää 1 ni ollaan päivän tavoitteessa. Nyt tuli 2 jeejee!. Saatuja 11.

14.6. klo 10 Solvalla

Paljon autoja, vähän ihmisiä. Sain nakitettuu ryhmän, 6 vastausta, lähin himaan puolentoista tunnin kuluttua. Saatuja 6.

17.6 klo 13.05 Haukkalampi

Viettiin menomatalla kuorissa espoolaisille ja nuuksiolaisille lomakkeita. Paljon rikkareita menossa retkelle, päätimme kuten ennenkin kysyä tulevilta ei meneviltä ihmisiltä.. Paljon lapsia, koiria ja

rinkkareita. 30 minuuttia menny ei yhtään lomakkeen täyttäjää. Saatiin muutama. Japanilainen jannu otti lomakkeen mut ei kirjekuorta (palautti hetken kuluttua) jee 7! Saatuja 7.

19.6 klo 10.10 Haukkalampi

Ei paljoo autoja, aika kumma, muutama ihminen. 6 sain lopulta. Saatuja 6

21.6 klo 10.05 Elohovi

Aika viilee ilma, ollaan klassarinkierroksen parkkipaikalla, ei tääl oo yhtään ketään. Klo 10.30 kuljettiin hieman tota kierrosta, piti paeta takasin hyttysyökkäyksen takia. Tääl ei edelleenkään oo eikä tuu ketään, me lähetään. Saatuja 0

22.6 klo 15.10 Haukkalampi

Tultiin jo hieman etuajassa, syyään eväät parkkiksella, ennen ku mennään keräilee. Olemme keräyspaikalla, ei ketään, yks pyöräilijä. Nähtiin joku lintu lammella, wau. Klo on nyt 15.45 eikä ketään. Klo on nyt 16.15 pelkkiä teinejä menny ohi ja kaikki muut (2 ihmistä) välttelee meitä. Klo 16.25 tääl on kylmä. Saatuja 0.

23.6 klo 13.40 Kattila

Muutama auto, mutta ketään ei näy missään, pari aikuista ja lapsia meni, ne kiersi meidät. Tuli hirveesti autoja parkkikselle, pitääks meidän oottaa et ne tulee takasin? Nouuuu! Saatuja 0.

30.6 klo 10.30 Haukkalampi

Autoja parkkiksella muutama, koiran ulkoiluttaja lähti samaan aikaan liikkeelle, lämmintä ja hiljaista, olen yksin. Tuun hulluks toi yks lintu huutaa koko ajan. Luulis et jos jengi on lomalla et ainaki jotkut ois täällä tai sitte omatoimiulkoilee eikä tuu täält meidän kautta.. Tääl on kyl aika kaunista tähän aikaan, jengiä menee mut ei tule ja ne kiertää mut kaukaa. Sain 2 tai siis annoin niille mukaan ne ja kirjekuoret. Saapa nähä, koht mä lähen. Saatuja 0.

1.7. klo 13.10 Kattila

Kolme autoa parkkiksella. Sain 2! Kuuma ja auringossa paarmoja, varjossa hyttysiä. Sain lopulta kuusi vastausta. Saatuja 6.

8.7 klo 10.10 Salmi

Hiljaista, yllättäen.. mul on vielä 17 lomaketta täyttämättä ja ne ulkkarit. Saadaankohan me ne ennen elokuuta? Saatuja 0.

16.7 klo 13.05 Solvalla

No täällähän ei oo ketään, paitti rakennusmiehiä! Ja tääl on varmaan n.40 astetta lämmintä, vaihdoimme haukkikseen. Alaston vauva tuijottaa..ollaan saatu 3, 1 ulkkari eiku 2. Enää 31 jee! Saatuja 5.

20.7 klo 10.05 Siikaranta

Tuulee hieman viileesti vaan jotain 25 astetta. Näkyy lapsia ja aikuisia pelailemassa pallopelejä. Keneltä me oikeen kysytään? Vaan 2 alustaa voivoivoi.. Saatuja 0.

23.7 klo 9.00 Haukkalampi

Autoja muutama parkkipaikalla, aika viilee täällä. Saatiin 2, (yks paikallinen). Tuli hullu japanilaisryhmä kaikki jonottaa vessaan, päästiin valokuvuiin. Saatuja 2.

25.7 klo 15.05 Kattila/Haukkalampi

Alotettiin kattilassa, ei ole hirveesti ketään, kysyttiin kahdelta kieltäytyivät. Tultiin haukkalammelle, hirveesti autoja, paljon ihmisiä. Jos nyt ei saada ni ei saada koskaan! Saatu 3. (1 ulkkari) 2 kieltäytyi kiireen takia, 2 ulkkaria, paljon porukkaa, koht tarvi paeta ku alkaa sataa. Saatuja 5.

28.7 klo 18.00 Haukkalampi

Aika hiljaista, kaunis ilta, muutamia ihmisiä. Kristiina tappeli muurahaisen kanssa, ja muurahainen voitti. Saatuja 0.

29.7 klo 10.00 Haukkalampi

Ollaan täällä taas. Enemmän autoja kuin eilen mutta ketään ei näy. Kysyttiin parilt tyypilt ketä tuli pois päin, ei täyttänyt. Vastan tullut pienlapsiperheitä ja telttaillemassa olleita ei pysähdy. Saatuja 0.

3.8 klo 9.00 Haukkalampi

Aika viilee ilma, joudun menee bussilla himaan. Et joutunukkaan ☺. Hmm.. japanilaisryhmä meni retkelle, ei vastanneet. Saatuja 0.

4.8 klo 13.55 Haukkalampi

Paljon autoja parkkiksella, tuulee. Kuuma ja nuutunu olo, tänään stalkataan kaikki! Kysytty kaikilt ketkä menny ohi, "ei keretty vastata" - no ei sitte!! Saatiin yks enkkupappa, jee! 2 lisää (vihtiläisiä) 2 lisää, haukkuvia koiria, 1 lisää, me ei päästä täältä koskaan pois.. Saatuja 6.

11.8 klo 16.45 Haukkalampi

Ihan hirveesti autoja, turistibussi lähti juuri pois. Haukkalammen työntekijä otti 3 lomaketta, toivottavasti palauttaa ne. Matkailijoita on 80, paikkareita 25 ja ulkkareita 12. Ei tuu kesää. Paljon pyöräilijöitä, lapsia yksinään, saatiin ainaki 3. Saatuja 3.

12.8 klo 13.00 Haukkalampi

Parkkis täynnä, toivottavast saadaan edes muutama, yhteensä 8 jäljellä, ulkkiksii 13, voivoi. Saatuja 4.

17.8 klo 12.00 Haukkalampi

Joitain autoja, viileähkö ilma. Saatiin 1, saatiin toinen, hohhoijaa. Hullu japanilaisryhmä. Saatuja 3.

18.8 klo 17.35 Kattila

Paljon autoja, saadaankohan ketään, vaihdettiin haukkikseen. Ei näy ketään, saatiin 1 ulkkari. Saatuja 1.

19.8 klo 13.10 Haukkalampi

Jonkun verran autoja parkkiksella. Saatiin 2 ulkomaalaista. Ja 2 ulkoilijaa ja 1 lisää.. loppui kotimaiset lomakkeet jee! Puuttuu vielä 10 ulkoilijaa ja 6 ulkkaria. Nyt ois tarjolla täyttäjää mut ei oo lomakkeita. Saatuja 5.

25.8 klo 12.20 Haukkalampi

2 ulkkaria, puuttuu 3! Sataa paikoin kaatamalla ja ukkonen jyrisee. Saatuja 2.

26.8 klo 11.45 Haukkalampi

Paljon ihmisiä ja autoja. 2 ulkkaria. 1 puuttuu enää! 1 ulkkari lisää. Saatuja 3.

Liite 7: Metsähallituksen kommentit opinnäytetyön hyödyllisyydestä

Selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa

Koskela, Heidi

Mäkelä, Kristiina

Selvitys opastetarpeesta Nuuksiossa on osa EU:n Aluekehitysrahaston rahoittamaa Löydä Nuksio - kehittämishanketta. Toimeksianto käsitti tarveselvityksen kotimaisten ja kansainvälisten asiakkaiden sekä paikallisten asukkaiden opastetarpeesta Nuksion järviylängön alueella, johon kuuluu Nuksion kansallispuiston lisäksi kaupunkien ja kuntien hallinnoimia ulkoilualueita. Löydä Nuksio -hankkeessa Nuksion retkeilyreittien kestävyyttä ja esteettömyyttä parannetaan ja lisäksi toteutetaan retkeilijöitä ohjaavat portit ja opasteet reiteille, jotka johtavat kansallispuiston kupeeseen Solvallaan vuonna 2012 valmistuvaan Suomen luontoa esittelevään luontokeskukseen.

Onnistunut opastus parantaa kohteiden näkyvyyttä ja saavutettavuutta ja lisää siten asiakkaiden tyytyväisyyttä. Selkeät opasteet maastossa ohjaavat kävijää haluttuun kohteeseen ja antavat tarvittavaa tietoa reitistä ja sen varrella olevista kohteista. Metsähallitus hyödyntää tuloksia luontokeskukseen suuntautuvien reittien lähtöporttien sekä niihin liitettävien infotaulujen ja karttojen suunnittelussa. Tulokset kertovat kävijöiden tarpeista ja mieltymyksistä opasteiden sisällön ja ulkoasun suhteen. Lisäksi selvityksen tuloksista käy ilmi millä alueilla nykyisessä opastuksessa on puutteita.

Tämä tutkimus sekä hankkeen loppuvaiheessa toteutettava jatkotutkimus (Fyysisten opasteiden onnistumisselvitys) ovat osa Löydä Nuksio -hankkeen vaikuttavuuden arviointia. Opasteiden vaikuttavuuden selvitys edistää niiden edelleen kehittämistä ja hankkeen tuottamien menettelytapojen soveltamista muissa vastaavan tyyppisissä kohteissa.